

บทที่ 4

บทบาทหน้าที่ผู้ขายกับผู้หญิงในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายไทย

ครอบครัวเป็นสถาบันหลักและสำคัญที่จะหล่อหลอมร่างกายและจิตใจของสมาชิกให้เติบโตขึ้นมาอย่างมีคุณภาพและงดงาม ซึ่งครอบครัวเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญมากในสังคม เพราะครอบครัวเป็นแหล่งกำเนิดมนุษย์ และเป็นแหล่งแรกในการอบรมสั่งสอนมนุษย์ให้เข้าสู่สังคม ดังนั้นสังคมจะดีมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับครอบครัว

ชัชชนะ พิมานแมน (2527 : 98) กล่าวว่า ทุกคนต้องรู้หน้าที่ของตน ความเป็นพ่อ แม่ ลูก สามี-ภรรยา พี่-น้อง ผู้ใหญ่-ผู้เยาว์ในครอบครัว เมื่อรู้หน้าที่ของตนแน่นอนแล้ว ทั้งสามารถปฏิบัติตามหน้าที่ได้ทุกคน ครอบครัวย่อมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ตัวละครเอกและตัวละครประกอบในนวนิยายทั้ง 7 เรื่องที่ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ได้แบ่งเป็น 3 รุ่น คือ รุ่นที่ 1 คือกลุ่มคนจีนที่อพยพเข้ามาในเมืองไทย กลุ่มนี้เป็นคนจีนกลุ่มแรกที่สร้างรากฐานให้ครอบครัวจนกลายเป็นครอบครัวใหญ่ด้วยความอดทนและมานะพยายามทั้งที่ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ ติดตัวมาจากเมืองจีนเลย รุ่นที่ 2 เป็นรุ่นลูกของคนจีนอพยพรุ่นที่ 1 มีทั้งที่เกิดที่เมืองจีนเติบโตที่เมืองไทยหรือเป็นลูกหลานที่เกิดจากคนจีนอพยพด้วยกัน หรือคนจีนอพยพกับคนไทยและเติบโตในเมืองไทย สำหรับรุ่นที่ 3 ก็จะเป็นรุ่นหลาน ซึ่งเกิดและเติบโตในเมืองไทยทุกคน โดยได้รับความรักและความทะนุถนอมจากครอบครัวเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้านบทบาทหน้าที่ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1. บทบาทหน้าที่ผู้ขายในครอบครัวใหญ่

4.1.1 ในฐานะที่เป็นพ่อ

4.1.1.1 การอบรมและสั่งสอนลูกหลาน

4.1.1.1.1 ความรับผิดชอบต่องาน

4.1.1.1.2 ความประหยัด

4.1.1.1.3 ความขยัน

4.1.1.1.4 ความซื่อสัตย์สุจริต

4.1.1.1.5 ความกตัญญู

4.1.1.1.6 ความมีระเบียบวินัย

4.1.1.2 ความรักที่มีต่อลูกหลาน

4.1.1.2.1 ความรักที่มีต่อลูกชาย

- 4.1.1.2.2 ความรักที่มีต่อลูกสาว
- 4.1.1.3 การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน
- 4.1.2 ในฐานะที่เป็นลูกชาย
 - 4.1.2.1 ความกตัญญูต่อพ่อแม่
 - 4.1.2.2 ความรักต่อพี่น้อง
 - 4.1.2.2.1 พี่น้องพ่อแม่เดียวกัน
 - 4.1.2.2.2 พี่น้องคนละแม่
 - 4.1.2.3 ความรับผิดชอบงานของครอบครัว
- 4.1.3 ในฐานะที่เป็นสามี
 - 4.1.3.1 ความเป็นผู้นำ
 - 4.1.3.2 มีความรับผิดชอบในครอบครัว
- 4.2. บทบาทหน้าที่ผู้หญิงในครอบครัวใหญ่
 - 4.2.1 ในฐานะที่เป็นแม่
 - 4.2.1.1 การอบรมและสั่งสอนให้ลูกหลานการทำความคิด
 - 4.2.1.2 ความรักที่มีต่อลูกหลาน
 - 4.2.1.3 การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน
 - 4.2.2 ในฐานะที่เป็นลูกสาว
 - 4.2.2.1 ความกตัญญูต่อพ่อแม่
 - 4.1.2.2 ความรักต่อพี่น้อง
 - 4.1.2.2.1 พี่น้องพ่อแม่เดียวกัน
 - 4.1.2.2.2 พี่น้องคนละแม่
 - 4.1.2.3 ความรับผิดชอบงานของครอบครัว
 - 4.2.3 ในฐานะที่เป็นภรรยา
 - 4.2.3.1 ตำแหน่งของภรรยาในครอบครัว
 - 4.2.3.1.1 ภรรยาคนเดียว
 - 4.2.3.1.2 ภรรยาคนที่ 1
 - 4.2.3.1.2 ภรรยาคนที่ 2-4
 - 4.2.3.2 หน้าที่ของภรรยาในครอบครัว
 - 4.2.3.3 การร่วมชีวิตกับภรรยาคนอื่น

4.1 บทบาทหน้าที่ผู้ชายในครอบครัวใหญ่

จากการศึกษาวิเคราะห์นวนิยายไทยที่สะท้อนภาพครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนทั้ง 7 เรื่อง พบว่าผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในครอบครัวใหญ่มักจะเป็นหัวหน้าหรือผู้นำของครอบครัว และฐานะของผู้ชายสูงกว่าผู้หญิง สาเหตุที่ทำให้ผู้ชายสำคัญมากกว่าผู้หญิง และมีฐานะสูงในครอบครัว เพราะสังคมจีนมักกำหนดให้ผู้ชายได้เป็นคนที่ยึดเหนี่ยวตระกูล และผู้ชายเป็นผู้ออกไปทำมาหากินเลี้ยงคนทั้งครอบครัว ดังนั้นฐานะของผู้ชายในครอบครัวจึงมีบทบาทหน้าที่สูงกว่าผู้หญิง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 ในฐานะที่เป็นพ่อ

พ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิดจึงมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญมากในครอบครัวและพฤติกรรมของพ่อแม่ล้วนมีอิทธิพลอย่างมากต่อลูกหลาน สำหรับคนไทยเชื้อสายจีน บทบาทของผู้ชายในฐานะที่เป็นพ่อจะทำหน้าที่ที่อบรมสั่งสอนลูกหลานด้านหน้าที่การงาน เนื่องจากผู้ชายได้รับประสบการณ์ชีวิตด้านการทำงานโดยตรง จึงสามารถอบรมลูกหลานในการทำงานได้ดีกว่าแม่

4.1.1.1 การอบรมสั่งสอนลูกหลาน

คนไทยเชื้อสายจีนในฐานะที่เป็นพ่อ ได้อบรมสั่งสอนลูกหลานด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การอบรมให้ลูกหลานปฏิบัติตามที่พ่อได้เคยปฏิบัติ การเล่าประสบการณ์การทำงานของตนเองให้ลูกหลานฟัง เป็นต้น โดยเน้นการสั่งสอนให้ลูกหลานรับผิดชอบต่องาน ประหยัด ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน กตัญญูและมีระเบียบวินัยดังละเอียดต่อไปนี้

4.1.1.1.1 ความรับผิดชอบต่องาน

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร เหลียง ลือพาณิชย์เป็นตัวละครเอกเขามีภรรยาทั้งหมด 3 คน ซึ่งอาศัยอยู่ในบ้านหลังเดียวกันและมีลูกรวมกันจำนวน 9 คน เมื่อลูกคนโตคือเทียน ซึ่งเกิดจากภรรยาคนที่ 1 บริหารบริษัทที่ฮ่องกงจนกิจการล้ม ทุกคนคิดว่าเหลียงจะลงโทษเทียนอย่างหนัก แต่เหลียงในฐานะพ่อได้ช่วยเหลือเทียนโดยการโอนเงินจำนวน 100 ล้านบาทไปให้เทียน เพื่อให้หมั้นเวียนในบริษัท "เนชั่นแนล ทรัสต์" ที่ฮ่องกง พร้อมให้ลูกได้เรียนรู้ประสบการณ์จากเหตุการณ์ครั้งนี้และเหลียงให้คำอธิบายอย่างดีเพื่อสั่งสอนเทียนด้านการบริหารกิจการในบริษัทดังตัวอย่าง

ปู่บอกว่า

"คนเราเมื่อทำผิดแล้วยอมรับผิด ย่อมมีผู้เมตตาให้อภัยเสมอ แต่ถ้าคือถือทิฐิมานะหรือไม่กล้าพอที่จะยอมรับความจริง คนเช่นนั้นก็มีแต่จะต้องทำ ความผิดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ไม้รู้จักจบสิ้นเพียงเพื่อจะกลบเกลื่อนปิดบัง ความผิดอันแรกของตน

ส่วนเรื่องที่ยอมรับคิดแทนลูกเถียน ปู่อธิบายว่า

“เราเป็นผู้ใหญ่ เมื่อใช้เด็กทำงานแล้วเกิดความเสียหายขึ้นมาจะไปกล่าวโทษ หรือ โยนความผิดให้เด็กเสียทีเดียวก็ไม่ถูก เปรียบเหมือนกับว่าเราเป็นเจ้าของฝูงม้า ย่อมต้องรู้ กำลั้งและนิสัยใจคอของม้าแต่ละตัวให้ถ่องแท้ เมื่อขึ้นควบขี่ไม่ได้คั่งใจ สมควรที่จะเขียนตีม้าหรือตีตัวเรามากกว่ากัน”
(ลอคลายมังกร. 2554 : 65-66)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะที่เป็นพ่อ เขาได้เป็นพ่อที่มีศีลธรรม เขาอบรมสั่งสอนลูกด้านหน้าที่อย่างมีคุณภาพ โดยสั่งสอนว่าคนในครอบครัวเมื่อทำผิดเรื่องที่เกิดขึ้น ไม่ใช่เรื่องของคนคนเดียว แต่เป็นเรื่องที่คนในครอบครัวควรช่วยเหลือกันอย่าเพียงแค่งกล่าวโทษคนที่ทำผิด คนในครอบครัวโดยเฉพาะพ่อจำเป็นต้องค้นหาทางออกและแก้ไขปัญหาอย่างคำพูดของเหลียง เมื่อคนเราทำผิดก็ควรยอมรับความผิด อย่างนี้ จึงจะมีความก้าวหน้าได้ เหลียงรู้สึกว่าคุณหลานเป็นคนในตระกูลเดียวกัน ซึ่งหลานทำผิดก็เหมือนตัวเองทำผิด จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีความรับผิดชอบต่องาน ไม่ว่าจะงานหนักขนาดไหนหรือผ่านอุปสรรคอะไร เพราะฉะนั้นจึงนำเรื่องความรับผิดชอบต่องานและความรับผิดชอบต่อการมอบหมายงานให้คุณหลานมาอบรมสั่งสอนลูกหลานด้วย

นวนิยายเรื่อง หัวใจรักเกรตรีโฟน กล่าวถึงเหตุการณ์หลังจาก คุณสม ชั้น ธนาวิชัย เสียชีวิตแล้ว ลูกคนสุดท้ายคือ ทศพร ได้นึกถึงตอนที่พ่อยังมีชีวิตอยู่ซึ่งพ่อก็จะอบรมสั่งสอนทุกคนในครอบครัวให้เข้าใจและรับผิดชอบต่องาน ดังตัวอย่าง

ตอนนั่งรถไปวัด แล้วพอเจียบก็พาลนึกถึงคุณพ่อเป็นฉากๆขึ้นมา ภาพที่ติดตรึงในหัวใจผมคือ ท่านพาเราเดินดู โรงงานน้ำตาลแล้วอธิบายอะไรต่อมิอะไรให้ฟังมากมาย พร้อมกับพูดสั้นตามลักษณะของท่านว่า “ลูกแม่ไหนก็มีหน้าที่ต้องรักษาสมบัติของครอบครัวไว้ เพราะทุกคนล้วนคือชั้น ธนาวิชัย”

(หัวใจรักเกรตรีโฟน. 2546 : 29-30)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนเน้นการอบรมสั่งสอนลูกหลานด้วยตนเอง โดยเฉพาะครอบครัวที่มีธุรกิจใหญ่โต ซึ่งธุรกิจเหล่านี้ล้วนมาจากเหงื่อและเลือดของพ่อ พ่อจึงหวังให้คุณหลานรักษาสมบัติของครอบครัวให้ดี ๆ ไม่ว่าจะเป็นลูกภรรยาหลวงหรือลูกภรรยาน้อยก็มึหน้าที้อย่างเดียวกัน ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะที่เป็นพ่อ เขามีบทบาทหน้าที่ในการสั่งสอนลูกหลานให้รับผิดชอบงานด้วยการทำงานอย่างรับผิดชอบเพื่อรักษาธุรกิจของครอบครัวให้รุ่งเรืองต่อไป

นวนิยายเรื่อง มงกุฎดอกส้ม กล่าวถึง ก้องเกียรติ เป็นลูกชายคนโตของเจ้าสัวเฮงสื่อเกี่ยวกับภรรยาคนแรก พอ ก้องเกียรติค่อย ๆ โตขึ้น เจ้าสัวเฮงสื่อก็อบรมลูกชายรับผิดชอบกิจการต่างๆ ของตระกูล และมอบหมายให้เป็นผู้บริหารธุรกิจทั้งหมดของตระกูล ดังตัวอย่าง

เจ้าสัวมอบหน้าที่รับผิดชอบให้ทีละเล็กละน้อยตั้งแต่คุณชายสำเร็จการศึกษาจากอเมริกาใหม่ๆ เมื่อคุณชายพิสูจน์ตัวเองว่ามีความสามารถไม่แพ้บิดา เจ้าสัวจึงยอมวางมือจากกิจการต่างๆ

(มงกุฎดอกส้ม. 2538 : 29-30)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าหลังจากครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนได้รับอิทธิพลจากตะวันตกก็นิยมจ่ายเงินให้ลูกหลานไปศึกษาความรู้ที่ต่างประเทศ เพื่อเรียนจบกลับช่วยงานธุรกิจในตระกูลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อได้อบรมสั่งสอนลูกให้มีความรับผิดชอบงานด้วยการมอบหมายงานให้ลูกหลานทำทีละเล็กละน้อยจนถึงลูกหลานมีความสามารถรับผิดชอบงานได้ทั้งหมดจึงปล่อยให้ทำคนเดียว จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การสั่งสอนและอบรมด้วยการให้ลูกหลานลงมือทำงานจริง จึงเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการสอนให้ลูกหลานมีความรับผิดชอบต่องาน

4.1.1.2 ความประหยัด

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร เหลียง ลือพาณิชย์เป็นพ่อที่มีลูก 9 คน เมื่อลูกเติบโตมากขึ้น เหลียงก็ค่อย ๆ ถอนตัวออกจากการบริหารงาน โดยปล่อยให้ลูกหลานและคนภายนอกเข้ามาทำหน้าที่แทน เหลียงมักจะสอนให้ลูกหลานรู้จักคุณค่าของเงิน ไม่ใช่จ่ายในชีวิตประจำวันอย่างฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่ายดังตัวอย่าง

ความสุขสบายที่เราได้รับกันอยู่ในทุกวันนี้ ล้วนเริ่มต้นมาจากการที่ปู่' อาบเหงื่อต่างน้ำ รั้งจ้างเป็นจับกังขนของ ซึ่งกว่าจะได้เงินสักสตางค์สองสตางค์ก็ต้องเอาแรงงานเข้าแลกเหนื่อยยากแทบสายตัวจะขาด ดังนั้นหากลูกหลานใช้จ่ายเงินทองอย่างสุรุ่ยสุร่ายโดยไม่คำนึงถึงความลำบากลำบากของปู่' แต่หนหลัง ก็เปรียบเสมือนกับคนอกตัญญู

(ลอดลายมังกร. 2554 : 104)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าเหลียงสร้างตัวที่เมืองไทยจาก "เลื้อฝืนหมอนใบ" จนตั้งบริษัทหลายแห่ง ซึ่งสะสมเงินจากทีละเล็กละน้อยที่ผ่านความลำบากมากมาย เขาจึงเข้าใจคุณค่าของเงิน ดังนั้น บทบาทผู้ชายในฐานะพ่อเขาจึงสั่งสอนลูกหลานว่าควรรู้จักประหยัดเพื่อให้ครอบครัวมีเหลือพอกิน หากลูกหลานในครอบครัวไม่เชื่อฟังคำพูดของเหลียง ยังใช้เงินอย่างสุรุ่ยสุร่ายก็นับเป็นคนอกตัญญูต่อบรรพบุรุษที่ได้ผ่านชีวิตอันประหยัคคอบเพื่อลูกหลานทุกคนมี

ความมั่นคงในชีวิต ดังนั้นในฐานะพ่อที่สั่งสอนอบรมลูกหลานเรื่องความประหยัดจึงยกตัวอย่างการใช้ชีวิตอย่างประหยัดของตนเองเป็นตัวอย่างในการสั่งสอนลูกหลานต่อไป

นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย กล่าวถึงลูกชายของต้นสว่างอู๋ เว่งคิมอยากซื้อรถยนต์แต่ต้นสว่างอู๋สั่งสอนลูกชายเรื่องความประหยัด โดยยกตัวอย่างของคนอื่นให้ฟังดังตัวอย่าง

“คนเราไม่ได้วัดฐานะกันด้วยรถยนต์หรอกนะ บางคนรวยมหาศาลแต่นั่งรถเมล์ เพราะเขาประหยัด บางคนนั่งรถรางแต่มีเงินในธนาคารเป็นแสนๆ”
ลูกพยายามอธิบาย แม้จะรู้ว่าคงปราศจากผล เว่งคิมและน้องๆ อยู่ในโลกใหม่ที่ลูกยังทำให้ชื่นชอบไม่ลง ลูกยังอາวรณ์ในโลกแบบเก่า ชีวิตที่เต็มไปด้วยความหมาย มิใช่จะมีแต่ความฟุ้งเพื่อเห่อเหิมอย่างปัจจุบัน

(จดหมายจากเมืองไทย. 2512 :359)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อได้อบรมสั่งสอนลูกเรื่องความประหยัด เนื่องจากความประหยัดเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการทำงานของคนไทยเชื้อสายจีนเพราะทรัพยากรของโลกใบนี้มีจำกัด ไม่ว่าจะเงินหรือสิ่งของ ดังนั้น เราควรใช้วัสดุให้เป็นประโยชน์ และความประหยัดเกิดขึ้นได้ทั้งในคนรวยและคนจน ดังนั้น พ่อจึงสั่งสอนลูกในเรื่องความประหยัดเพื่อให้ลูกประกอบกิจการและธุรกิจของครอบครัวได้อย่างเจริญรุ่งเรืองต่อไปในวันข้างหน้า

4.1.1.13 ความขยัน

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร เหลียง ลือพาณิชย์ มินีสัยขยันและอดทนมาก เมื่อเข้ามาถึงประเทศไทยก็ขยันทำงานไม่มีเกียจและพยายามอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย ทุกอย่างจนร่ำรวยขึ้นได้ในที่สุด เหลียงสั่งสอนลูกหลานให้มินีสัยขยันแบบตน เขาให้ลูกหลานเรียนหนังสือจบแล้วต้องฝึกงาน ใน โรงงานอย่างขยันขันแข็ง ปฏิบัติตัวเช่นเดียวกับคนอื่น โดยไม่มีสิทธิพิเศษ เหลียงมีภาพเขียนเป็นรูปมดตัวใหญ่ตัวหนึ่งประดับไว้ที่ห้องโถงเพื่อให้เป็นสิ่งที่เตือนใจเรื่องความขยันและความอดทนของคนในครอบครัว ดังตัวอย่าง

มดเป็นสัตว์ที่ขยันขันแข็ง มานะอดทน และบากบั่นพากเพียร ต่อให้ฝนตกแดดออกหรือไกลแสนไกลแค่ไหน มดก็ไม่ย่อท้อ หรือเหนื่อยหน่ายกับการออกไปหาอาหาร

(ลอดลายมังกร. 2554 : 42)

คนเราต้องเอาอย่างมดอย่าไปเอาอย่างหนอน เพราะมดนั้นถึงมันจะตัวเล็กนิดเดียว แต่ก็ขยันขันแข็งสามารถลากเหยื่อชิ้นใหญ่ๆ ได้สบาย แต่ถึงกระนั้นมันก็กลับกินอาหารแต่น้อยจนเอวคอดกั้ว ผิดกับหนอนซึ่ง

เกลียดคร้านเอาแต่กินทั้งวัน โดยไม่ทำงานทำการอะไรจนตัวอ้วนอู้อัย
ผลสุดท้ายก็กลายเป็นเหยื่ออันโอชะของนกของปลา

(ลอคลายมังกร. 2554 : 216)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อได้สั่งสอนลูกหลานเรื่องความขยัน ด้วยการทำสัญลักษณ์สัตว์ คือ มดมายกตัวอย่างให้ลูกหลานขยันทำงานอย่างเช่นที่มดทำ จึงเป็นการสั่งสอนโดยใช้วิธีเปรียบเทียบให้เห็นภาพ ซึ่งความขยันที่เหลียงสอนในฐานะพ่อจะเกี่ยวข้องกับการประสบความสำเร็จของลูกหลานในด้านการทำงานต่อไปในวันข้างหน้า

นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย กล่าวถึงต้นสว่างผู้มีลูกชายคนเดียวคือ เว่งกิม ต้นสว่างอุ้มเลี้ยงดูลูกชายอย่างจริงจังและเอาใจใส่ใจมาก ต้นสว่างอุ้มพูดเรื่องเว่งกิมกับภรรยาเกี่ยวกับการกำหนดเรื่องเรียนและเรื่องการทำงานของลูกชาย เพื่อส่งเสริมความขยันให้เกิดขึ้นในตัวเว่งกิมดังตัวอย่าง
อย่างแรก ฉันจะให้แกเรียนภาษาจีนเพิ่มตอนเย็น ให้ไปเรียนที่บ้านครู
คนหนึ่งที่ฉันรู้จัก เมื่อแกสอบชั้นประถมสี่ได้แล้ว ฉันจะให้แกออกจาก
โรงเรียนมาช่วยทำงานบ้าน เรียนต่อตอนเย็น เรียนบัญชีและภาษาจีนกลาง
(จดหมายจากเมืองไทย. 2512 :318)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อได้สั่งสอนลูกให้มีความขยันตั้งแต่ยังเด็กอยู่ ไม่ปล่อยให้เขาใช้ชีวิตอย่างสบาย ๆ เหมือนเด็กทั่วไปด้วยการกำหนดตารางการใช้ชีวิตของลูกให้ทำหน้าที่ทั้งด้านการเรียนและการทำงานควบคู่กันไป ซึ่งเป็นการสั่งสอนที่ใช้การเรียนและการทำงานมาเป็นตัวกระตุ้นให้ลูกเกิดความขยันเพื่อให้ลูกเกิดความขยันจากการได้ทำตามสิ่งที่พ่อแนะนำทั้งด้านการงานและด้านการเรียน ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อจึงไม่เพียงสอนลูกด้วยคำพูดเท่านั้น แต่นำพาให้ลูกปฏิบัติตนด้วยความขยันด้วย

4.1.1.4 ความซื่อสัตย์สุจริต

นวนิยายเรื่อง หัวใจรักเกรตรีโฟน กล่าวถึงพีสมบูรณ์ เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อครอบครัวมาก เนื่องจากพีสมบูรณ์รู้ว่า ถ้าจะรักษาโรงงานนี้ อนาคตก็ต้องหาความช่วยเหลือจากญาติ ๆ ในตระกูลเดียวกัน อย่างนั้นต้องขึ้นอยู่กับคุณภาพ ชื่อเสียงและการวางใจเชื่อถือซึ่งกันและกัน ดังตัวอย่าง

“ไอ้โฮ ผมว่ามันเป็นการแก้ปัญหาไม่ถูกต้องนะฮะ ส่วนของบริษัทกับส่วน
ของตัวก็ต้องแยกออกจากกัน บริษัทล้มละลายแต่เราต้องยังอยู่”

เจ้าหลานชายคนหนึ่งโพล่งขึ้นมา พีสมบูรณ์มองหน้าแล้วยิ้มอย่างรู้ทัน

“คนสมัยเราไม่โกงใครหรอก ตระกูลเราไม่เคยโกงใคร บุญคุณต้อง
ทดแทน มีหนี้ต้องใช้ เราจนได้แต่โกงใครไม่ได้ อาปาสั่งไว้เด็ดขาดเลยว้า

สำหรับชั้นชนวามิชย์แล้ว ใ้อัยการล้มบนฟูกบ้านเราไม่ทำ

(หัวใจรักเกรตรีโฟน. 2546 : 47)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อสั่งสอนลูกเรื่องความซื่อสัตย์ เพื่อส่งเสริมให้ลูกหลานประสบความสำเร็จในการค้าขายเนื่องจากการค้าขายระหว่างคนกับคนซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางใจเชื่อถือกันและกัน ดังนั้น ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อสั่งสอนลูกหลานเข้าใจเรื่องความซื่อสัตย์ด้วยการปฏิบัติตัวอย่างซื่อสัตย์ในการทำงานให้ลูกหลานดูเป็นตัวอย่างเพื่อให้ลูกหลานเดินตามรอยเท้าของตน และนำความซื่อสัตย์ไปใช้ในชีวิตและการทำงานค้าขายให้ประสบความสำเร็จต่อไป

4.1.1.15 ความกตัญญู

ชัชชนะ พิมานแมน (2527:93) กล่าวว่า คนจีนเน้นเรื่องความกตัญญูว่า ขงฟู่จื่อที่จีนถือว่าหลักความกตัญญูทศเวทที่ป็นรากฐานของคุณงามความดีและเป็นที่มาของวัฒนธรรมรวมหลายรุ่น เพราะร่างกายของทุก ๆ คนนั้น เป็นผลผลิตของพ่อแม่ เราอยู่รอดมาได้ เพราะพ่อแม่เลี้ยงดูมา จากนั้นเมื่อเรารักพ่อแม่และให้ความเคารพพ่อแม่ จิตใจของเรา ศีลธรรมของเราก็เป็นความดีของตัวเอง ความกตัญญูทศเวทที่นั่นเป็นสมบัติของตัวเองเราในการตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร เหลียงสอนลูกหลานเสมอให้เป็นให้เป็นคนกตัญญูรู้คุณเพราะเรื่องกตัญญูไม่ว่าอยู่ยุคใดสมัยใดจึงถือเป็นเรื่องใหญ่สำหรับคนจีนดังคำพูดของหลานคนหนึ่งของเหลียงเขียนไว้ว่า

แม่ปู' จะพร่ำสอนลูกหลานให้เป็นคนกตัญญูรู้คุณ จนฉันจำคำพูดของปู' ที่ว่า

"บุญคุณแม่เพียงครั้งเดียว ชคใช้คืนร้อยปีก็ไม่หมดสิ้น

(ลอดลายมังกร. 2554 : 72)

หากมีเวลาว่าง ปู' จะเรียกลูกทั้งสามคนมานั่งใกล้ๆและเล่าเรื่อง "ยี่จิบสี่

เห่า" หรือตำนานของผู้มีความกตัญญู 24 คน ให้ฟัง

(ลอดลายมังกร. 2554 : 104)

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่าผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อนิยมเล่าเรื่องนิทานให้ลูกหลานฟังเพื่อปลูกฝังเรื่องความกตัญญูให้ลูกหลานตั้งแต่วัยเด็กๆ เนื่องจากคนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่าจะเป็นคนสำเร็จก่อนหน้านั้น ต้องเป็นคนดี ก้าวแรกที่เป็นคนดีคือกตัญญูต่อพ่อแม่ คุณธรรมร้อยประการของจีน ความกตัญญูเป็นอันดับหนึ่ง ดังนั้น ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อมักจะสั่งสอนลูกหลานเรื่องความกตัญญูเสมอ

4.1.1.6 ความมีระเบียบวินัย

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร เหลียง ลือพาณิชย์สั่งสอนลูกหลานในการทำงานอย่างมีระเบียบวินัยโดยการตักน้ำ ฟึ่งแจกให้ลูกแต่ละคนกิน แล้วถามถึงรสชาติของน้ำ ฟึ่ง เมื่อลูกทุกคนตอบว่ารสชาติดีมาก เหลียงจึงได้โอกาสสอนลูก ดังตัวอย่าง

น้ำฟึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์อย่างหนึ่ง...เราว่าต่อนักวิทยาศาสตร์ที่เก่งที่สุดก็ยังไม่สามารถใช้วิธีการสมัยใหม่ผลิตมันขึ้นมาให้ได้คุณภาพขนาดนี้ และในราคาขนาดนี้ แต่สิ่งที่มีรสชาติยิ่งไปกว่าน้ำฟึ่งก็คือสังคมของฟึ่ง เป็นสัตว์ที่อยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบและเป็นระบบมีการแบ่งสรรงานและความรับผิดชอบกันเป็นส่วน แต่ละตัวก็ทำงานไปคนละอย่าง โดยมีศูนย์รวมอยู่ที่นางพญาฟึ่งเพียงตัวเดียว..สมมุติว่าถ้าสังคมฟึ่งไม่เป็นไปในรูปที่มันเป็นอยู่ ฟึ่งต่างตัวต่างก็คิด ต่างก็ทำไปตามใจของตนเอง ไม่มีระเบียบไม่มีระบบ เราว่าอย่าว่าแต่น้ำฟึ่งขวดนี้เลย แม้แต่เพียงแค่อยุ่คนเดียวพวกมันก็ยังไม่สามารถผลิตขึ้นมาได้

(ลอดลายมังกร. 2554 : 161)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้เขียนใช้วิธีการเปรียบเทียบมาอธิบายเรื่องความระเบียบวินัย อย่างเช่นเหลียงกล่าวว่ บริษัทในเครือของ“รัฐกิจโกศล” ก็เหมือนสังคมฟึ่ง ใครจะคิดอย่างไรก็ตาม แต่เราก็เชื่อว่ามันเป็นวิธีเดียวในเวลานี้ ที่จะผลิตน้ำ ฟึ่งได้คุณภาพดีที่สุดในราคาที่ถูกที่สุด หากคนเรามีระเบียบวินัย ไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มใดล้วนสามารถใช้ได้ ผู้ชายเชื่อสายเงินในฐานะพ่อสั่งสอนลูกหลานเรื่องความมีระเบียบวินัยในการทำงานเพื่อให้ลูกหลานทั้งหมดในครอบครัวทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย กล่าวถึง ต้นสว่างผู้มีลูกชายคนเดียวชื่อว่า เวงคิม ตอนเวงคิมยังเด็กอยู่ ไม่ว่าจะวันปกติหรือวันหยุดต้นสว่างก็วางแผนและจัดการเวลาของลูกชายให้เป็นระเบียบวินัยดังตัวอย่าง

ตอนเย็นสามโมงให้รีบกลับบ้าน ถ้าพ่ออุปถัมภ์ไม่ว่างหุ่ยเอ็งจะออกไปรับเอง กลับบ้านกินขนมและทำการบ้าน หลังอาหารเย็นลูกจะให้แกคิดเลขในวันหยุดเวงคิมต้องช่วยงานเบาๆ ในบ้าน เช่น เอาขนมใส่กล่องหรือปะกระดาษยี่ห้อมที่หน้ากล่องขนม แกจะออกไปเล่นได้แต่ตอนบ่ายวันอาทิตย์

(จดหมายจากเมืองไทย. 2512 : 237)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าในฐานะพ่อ ผู้ชายไทยเชื่อสายเงินเน้นเรื่องการสั่งสอนลูกชายมาก ลูกชายจะเป็นผู้สืบทอดงานทุกอย่างต่อจากพ่อ ดังนั้นผู้ชายไทยเชื่อสายเงินจึงมีบทบาทใน

การฝึกลูกชายให้เป็นคนมีระเบียบวินัยตั้งแต่ยังเป็นเด็กอยู่ ให้ลูกชายรู้จักใช้เวลาฝึกฝนตนเองทั้ง การเรียนและการทำงาน และใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้มีความมีระเบียบวินัยของ ลูกชายส่งผลให้ลูกชายเป็นผู้ทำหน้าที่การงานได้แทนพ่อต่อไปในวันข้างหน้า

จากวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน ผู้ชายในฐานะพ่อ จะมีหน้าที่อบรมสั่งสอนลูกหลานด้านความรับผิดชอบในการทำงาน ความขยัน ความประหยัด ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ และความกตัญญูต่อพ่อแม่หรือผู้อาวุโส พ่ออบรมสั่งสอนเรื่อง เหล่านี้เพื่อให้ลูกหลานมีความสามารถในการทำงานและใช้ชีวิตตัวเองในสังคมให้ดี และเพื่อให้ ลูกหลานสืบทอดมรดกของครอบครัว เนื่องจากศีลธรรมและจริยธรรมเหล่านี้ ส่วนเกี่ยวกับอาชีพ เป็นหลักจึงมีบทบาทต่อหน้าที่การงานในอนาคตของลูกเป็นอย่างมาก

4.1.1.2 ความรักที่มีต่อลูกหลาน

ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน ความรักของพ่อที่มีต่อลูกชายกับลูกสาว คล้ายคลึงกัน แต่พ่อจะแสดงออกซึ่งความรักที่มีต่อลูกชายและลูกสาวแตกต่างกันดังรายละเอียด ต่อไปนี้

4.1.1.2.1 ความรักที่มีต่อลูกชาย

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร กล่าวถึงเหลียงสนับสนุนให้ลูกได้รับการศึกษาในระดับสูง ดัง เหตุการณ์ที่ส่งลูกไปศึกษาที่ต่างประเทศ เทียนกับแอนดี้ ลูกชายของเหลียงที่เกิดจากภรรยาคนแรก เพิ่งมาถึงเมืองไทย เหลียงก็ส่งทั้งสองคนไปเรียนหนังสือที่ฮ่องกง ดังตัวอย่าง

ลุงเทียนและลุงแอนดี้เป็นคนหน้าตาดี ผิวขาวสะอาด รูปร่างสูงใหญ่ แม้ ตอนมาถึงเมืองไทยใหม่ๆ จะพูดภาษาไทยไม่ได้สักคำ แต่มีสาว ๆ ทั่วไทย ทั้งจีนติดกันกรอ แต่ทั้ง 2 คนอยู่เมืองไทยได้ไม่กี่เดือน ปู่ ก็ส่งให้ไปเรียน ต่อด้านการค้าที่ฮ่องกง

(ลอดลายมังกร. 2554 : 17)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าในฐานะที่เป็นพ่อผู้ชายไทยเชื้อสายจีนแสดงความรักโดยผ่านการ สนับสนุนให้ลูกชายเรียนหนังสือในระดับสูง ไม่ว่าจะใช้เงินจำนวนเท่าใดก็ตาม เพื่อให้ลูกชาย กลายเป็นคนที่มีประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม เพราะระดับการศึกษามีผลกระทบต่อ ความเจริญรุ่งเรืองของครอบครัวและบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครอบครัวใหญ่ของคนไทย เชื้อสายจีนที่นิยมให้ลูกหลานกลับมาสืบทอดธุรกิจของครอบครัวการสนับสนุนให้ลูกชายไป เรียนต่อในระดับสูงที่ต่างประเทศ จึงเป็นการแสดงออกซึ่งความรักของพ่อที่ทำเพื่อตัวลูกชายเอง และเพื่อทุกคนในครอบครัวเป็นสำคัญ

นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย กล่าวถึงลูกชายเว่งคิมคิดผู้หญิงที่เป็นคู่เดินรำตามโรงเหล้า ไม่เข้าโรงงานทำงาน และไม่ไปเรียนภาษาจีนตอนเย็น ทำให้ทั้งครอบครัวเสียใจมากที่สุดท้าย ต้นสว่างอุ้ให้ลูกชายเข้าบ้านพร้อมกับพรหมแล้วค่อยคิดวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวดังตัวอย่าง

ตกลงเว่งคิมและพรหมจะเข้ามาอยู่ในบ้าน เราต้องจัดห้องให้เขาใหม่ ให้เขาอยู่กันตามลำพังสองคน บักหลี่และเม่งจูนอนห้องเดียวกัน ลูกกับหมุยเอ็งยกห้องที่ใหญ่ที่สุดในบ้านให้

(จดหมายจากเมืองไทย. 2512 :501)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อมักจะรักลูกชายและเอาใจใส่ลูกชายเป็นพิเศษ เนื่องจากลูกชายเป็นกำลังของครอบครัวใหญ่ ได้สืบทอดแซ่ตระกูลและกิจการต่างๆ ของครอบครัว ดังนั้น เมื่อเวลาลูกชายทำผิดพลาดบางเรื่อง ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อจะให้อภัยเสมอและช่วยแก้ปัญหาด้วยความรักลูกชายอย่างมีเหตุผลจนทำให้ลูกตระหนักในความรักที่พ่อมีต่อเขาจนส่งผลให้ลูกชายได้แก้ไขข้อผิดพลาดของตนในเวลาต่อมา

นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย กล่าวถึงต้นสว่างอุ้ไม่สามารถหาเงินไปหมั้นลูกสาวของเจ้าสัวได้แต่พ่ออุปถัมภ์ช่วยออกเงินค่าหมั้นหมายให้ดังตัวอย่าง

เรื่องของหมั้นเป็นเรื่องหนักอกมาก ถ้าไม่มีพ่ออุปถัมภ์เสียแล้ว ลูกก็ไม่มีปัญหาหาทองหมั้นสิบสองบาท เข็มขัดนาก เงินสินสอดอีกสองพันสี่ร้อยสี่สิบบาท

(จดหมายจากเมืองไทย. 2512 : 89)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนความรักในฐานะพ่อที่ไม่ใช่พ่อจริงก็แสดงความรักที่มีต่อลูกชายเหมือนกับพ่อแท้ๆเช่นกัน เพราะคนไทยเชื้อสายจีนอพยพมาถึงเมืองไทยเพื่อหนีความลำบากภายในประเทศจีน ดังนั้น เมื่อคนไทยเชื้อสายจีนสร้างครอบครัวที่เมืองไทยแล้วซึ่งช่วยเหลือกันทำให้อุปสรรคน้อยลง ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อที่ไม่ใช่พ่อจริงก็แสดงความรักที่มีต่อลูกชายด้วยวิธีการช่วยแก้ปัญหาเพื่อให้ชีวิตลูกชายราบรื่น

4.1.1.2.2 ความรักที่มีต่อลูกสาว

ครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในฐานะเป็นพ่อไม่ได้รักลูกสาวน้อยกว่าลูกชาย พ่อแสดงความรักต่อลูกชายคือดูแลและเอาใจใส่เป็นพิเศษ อบรมลูกชายให้เข้มแข็งในด้านการงาน แต่พ่อแสดงความรักต่อลูกสาวคือส่งไปเรียนหนังสือระดับสูง ช่วยเรื่องการทำงานของลูกสาวและทำให้ชีวิตลูกสาวสบายขึ้น เป็นต้น

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร กล่าวถึงลูกสาวของเหลียง ลือพาณิชย์กับนิยมชื่อนันทนา ตั้งห้องทั้งที่ยังไม่ได้แต่งงานทำให้เหลียงรู้สึกเสียใจมากกว่ารู้สึกโกรธ และยังไม่ทันที่เหลียงจะได้

จัดการเรื่องนี้ นันทนาก็หายไปจากบ้าน แล้วอีกวันหนึ่งเธอกลับมาในสภาพที่อ่อนระโหยมือเหี่ยยงเห็นสภาพลูกสาวจึงรู้สึกสงสารลูกจนน้ำตาไหลดังตัวอย่าง

ปู'เบือนหน้าจากหน้าต่างและหันกลับมาทางลูกสาวคนรองซ้ำๆ ดวงตาที่เคยแจ่มใสฝ่ามือด้วยกระโถยฝ่าของหยาดน้ำตาที่เอ่อออกมา...ปู'นั่งมองนันทนาจากเก้าอี้ไม้มะเกลือที่จมร่างอยู่ทุกวัน นับตั้งแต่อนันทนหายออกไปจากบ้าน ด้วยสายตาที่ปวดร้าวอยู่พักหนึ่งก่อนจะถอนหายใจลึก ๆ และค่อยๆ ลูกขึ้นยืน

(ลอกลายมังกร. 2554 : 144-145)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ในฐานะพ่อของคนไทยเชื้อสายจีนที่มีความรักต่อลูกสาวด้วยวิธีอ่อนโยนและปกป้อง พ่ออยู่ข้างนอกเป็นคนเข้มแข็ง แต่กลับถึงบ้านก็กลายเป็นพ่อที่มีนิสัยอ่อนโยนต่อลูกสาว แต่วิธีการแสดงออกของพ่อว่ารักและห่วงใยลูกสาวนั้น พ่อจะไม่ค่อยแสดงออก ไม่ค่อยพูด แต่จะมองและแสดงออกทางสีหน้าเท่านั้น ซึ่งบางครั้งทำให้คนที่เข้าไปเข้าใจว่าในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนนั้น ผู้ชายไทยเชื้อสาตินในฐานะพ่อไม่ค่อยรักลูกสาวเท่าลูกชาย แต่จากการวิจัยครั้งนี้กลับพบว่าพ่อนั้นรักลูกสาวไม่น้อยกว่าลูกชายแต่แสดงออกต่อลูกทั้งสองเพศนี้อย่างแตกต่างกันเท่านั้นเอง

นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย กล่าวถึงเมื่อพ่อของหมุยเอ็งเสียชีวิตแล้ว เขาได้แบ่งทรัพย์สินให้แก่ลูกสาวสองคนอย่างยุติธรรม ดังตัวอย่าง

แม่ยายของลูกมาบอกเรื่องทรัพย์สินของพ่อตา

“เขาสั่งเอาไว้หมดเรื่องเงินทองของมีค่าให้แบ่งกัน ระหว่างลูกสองคน เงินสดคนละครึ่ง ส่วนร้านและของอย่างอื่น พวกเครื่องทองหยองและของใช้ให้แม่และอึ้งบ๊วย”

(จดหมายจากเมืองไทย. 2512 : 165)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนแสดงความรักต่อลูกสาวทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เมื่อเวลาแบ่งทรัพย์สินของตนเองจะแบ่งให้ลูกสาวยุติธรรมตามสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ เพราะหมุยเอ็งมีสามีและร้านขายของชำ ดังนั้นได้เงินสดครึ่งหนึ่ง ภรรยาใช้ชีวิตกับลูกสาวที่ยังไม่แต่งงาน ดังนั้นนอกจากได้เงินสดครึ่งหนึ่งแล้ว บ้านที่พักและงานกิจกรรมต่างๆ ก็ให้ลูกสาวคนทั้งสองดูแล

นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย กล่าวถึงลูกสาวสองคนสำเร็จการศึกษาด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าและการทำผม ลูกสาวจึงมาปรึกษาพ่อว่า อยากเปิดร้านของตนเอง พ่อจึงตกลงจ่ายเงินค่าเปิดร้านให้ลูกเพื่อให้ความฝันของลูกสาวสองคนได้สมหวัง ดังตัวอย่าง

“ลูกจะเปิดร้านตัดเสื้อ ปาเห็นด้วย แต่ต้องให้อาลังเปิดร้านเสริมสวย ตัดเสื้อกับทำผมอยู่ด้วยกันได้เพราะเป็นเรื่องของผู้หญิง ไปหาทำเลเอาเองช่วยๆ กันออกความคิด ปาอยากให้ลูกทั้งสองคนเริ่มต้นอาชีพด้วยความคิดริเริ่มของตัวเอง...”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 156)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีน ในฐานะพ่อ ได้แสดงความรักต่อลูกสาวโดยส่งลูกสาวเรียนหนังสือและช่วยเรื่องการทำงานของลูกสาว เพื่อให้ความฝันของลูกสาวได้สมหวัง ดังนั้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ชายไทยเชื้อสายจีน ในฐานะพ่อ ก็สนับสนุนลูกสาวแสวงหาความฝันของตน ทำให้ชีวิตลูกสาวในครอบครัวมีความสุขมากขึ้น

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่า ในครอบครัวใหญ่ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนได้แสดงบทบาทในฐานะพ่อที่แสดงความรักต่อลูกชายกับลูกสาวอย่างมีประโยชน์ต่อชีวิตลูกในทุกด้าน ไม่ใช่เอาเงินให้ลูกหลานใช้อย่างสุรุ่ยสุร่าย หรือทะนุถนอมลูกหลานและตามใจลูกทุกสิ่งทุกอย่าง บทบาทที่พ่อกระทำต่อลูกหลานคือการส่งลูกหลานไปเรียนหนังสือเพิ่มความรู้ และในเรื่องที่สำคัญคุณพ่อจะทุ่มเททั้งกายและใจ ทั้งเงินและใช้ความสามารถช่วยแก้ปัญหาให้ลูกหลาน ให้ชีวิตลูกหลานมีความสุขและประสบความสำเร็จมากขึ้น

4.1.13 การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร กล่าวถึงนง ซึ่งเป็ญลูกชายของเหลียง เมื่อเวลาเขาฝึกงานที่โรงงานญี่ปุ่น เพื่อช่วยเรื่องงานเครื่องจักรของครอบครัว เขาจึงตั้งใจศึกษาให้ชำนาญ และกลับมาได้ทำงานอย่างดีที่โรงงานของครอบครัวเอง ทำให้ลูกของนงภูมิใจในตัวพ่อของเขามากในเรื่องด้านการงานเกี่ยวกับเครื่องจักร ดังตัวอย่าง

พ่อ ใช้เวลาเกือบสามปีในญี่ปุ่น นอย่างคุ้มค่า ว่ากันว่า พ่อรู้จักรองจักรทุกตัวในโรงงานของเราดี ขนาดที่ถ้าถอดเครื่องจักรทุกเครื่องออกมากองรวมๆ กัน พ่อก็สามารถประกอบมันขึ้นมาได้ใหม่ภายในเวลาไม่กี่วัน โดยไม่ผิดพลาดแม้แต่เนื้อตเล็กๆ สักตัวเดียว

(ลอดลายมังกร. 2554 : 35)

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้ชายไทยเชื้อสายจีน ในฐานะพ่อมีบทบาทและหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน เมื่อเวลาศึกษาและทำงานต้องขยันและใช้ความพยายาม เพราะลูกหลานมักจะเลียนแบบพ่อ ถ้าพ่อทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีลูกหลานก็จะมีการกระทำที่ดีตามไปด้วย

นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย กล่าวถึงหลังจากหมย ภรรยาของฮั่วเสี่ยชีวิตแล้วมมีสี่กิมฮวย ตั้งใจช่วยฮั่วหาเมียใหม่เพื่อให้ฮั่วมีคู่ครองช่วยกันเลี้ยงลูกสาวที่ังคน แต่ฮั่วปฏิเสธทันทีต่อหน้า

ลูก ๆ ทั้งหมด เพราะฮั่วไม่ยอมได้ภรรยาใหม่ ดังตัวอย่าง

“อยากจะได้คนช่วยเลี้ยงลูกมั๊ย”

“คนช่วยเลี้ยงลูก”

“อาหมยตายไปแล้ว ลื้อยังหนุ่มแน่นจะอยู่ยงใจไม่ได้ ลื้อต้องหาเมียใหม่
เอาไว้เลี้ยงลูก ถ้าสนใจแม่ลื้อจะ....”

“ขอบใจแม่ลื้อมาก แต่ตอนนี้ฮั่วยังเลี้ยงลูกเจ็ดคนได้อยู่ ฮั่วจะไปทำกับข้าว
ลูกๆ ละ ฮั่ว ถ้าฮั่วจะหาเมียใหม่เมื่อไหร่ฮั่วจะปรึกษาแม่ลื้อ”

ฮั่วเดินเข้าครัว เด็ก ๆ รีบตามไปช่วยฮั่ว

(คงคอกเหมย. 2544 : 101)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าบทบาทของผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน เมื่อเวลาภรรยาไม่อยู่ พ่อจะเป็นผู้ที่เลี้ยงลูกทั้งภายนอกและภายใน โดยอบรมสั่งสอนลูกด้วยตัวเอง ให้ลูกหลานเติบโตอย่างมีความสุข ซึ่งไม่ใช่หาเมียใหม่เพื่อมาช่วยเลี้ยงลูก ดังนั้น บทบาทและหน้าที่ของผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อจึงมีความสำคัญเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน เพราะลูกหลานมักจะเลียนแบบการกระทำของพ่อในชีวิตของตน

4.1.2 ในฐานะที่เป็นลูกชาย

สมัยก่อนคนจีนนิยมสร้างครอบครัวใหญ่โตและอยากได้ลูกหลานจำนวนมาก คนจีนอพยพมาใช้ชีวิตที่เมืองไทยก็ได้้นำค่านิยมการให้ความสำคัญกับลูกชายมาด้วย ก็คือ ผู้ใหญ่ให้ความสำคัญแก่ลูกชายมากกว่าลูกสาว เพราะมีความเชื่อว่า ผู้ชายเป็นตัวแทนของอำนาจ พลัง ความสามารถอย่างหลากหลายด้าน การเรียนความรู้ ความเป็นผู้นำ และสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ผู้ชายจะได้ช่วยสืบทอดตระกูลต่อไป ดังที่ซุซาตา ตันตสุรฤกษ์ (2532 : 24) กล่าวว่า ชาวจีนมีความเห็นว่าครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคม ในความคิดของชาวจีน บังเจกบุคคลเป็นผู้สืบต่อความคงอยู่ของครอบครัว จึงทำให้การให้ความสำคัญบุตรชายเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับครอบครัว ทั้งนี้เพื่อการสืบต่อความคงอยู่ของครอบครัว ในฐานะของลูกชายในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน ลูกชายจึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบมากกว่าผู้อื่นในครอบครัว

4.1.2.1 ความกตัญญูต่อพ่อแม่

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร ได้นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความกตัญญูไว้หลายตอน เหลียงแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ที่เมืองจีนด้วยการปฏิบัติตามคำสั่งของพ่อแม่ ในเรื่องของการแต่งงานกับผู้หญิงที่พ่อแม่หามาให้ เขาจึงยอมรับแต่งงานกับเหยงหลิงก่อนที่จะเดินมาเมืองไทย เพื่อแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ดังตัวอย่าง

ปู่มีย่า3 คน คนแรกคือย่าเหมยหลิง หรือที่พวกเด็ก ๆ ชอบเรียกว่า "ย่าใหญ่" หรือ "ย่าชั้นสาม" เพราะแกมีห้องพักอยู่บนชั้นสามของตัวตึก ซึ่งถือเป็นเขตหวงห้ามไม่มีใครกล้าล่วงล้ำเข้าไป...ปู่' แต่งงานกับย่าใหญ่ ตอนที่ปู่'อายุ16ปี... ย่าเหมยเล่าว่า เมื่อปู่' ตัดสินใจจะออกจากบ้านที่เมืองซัวเถาลงเรือมาเสียดัง โขกทางทะเลได้ ปู่' ทวดย่าทวดเกรงว่า ปู่' จะหลงเสน่ห์ผู้หญิงต่างแดนจนลืมบ้านเกิดเมืองนอน จึงให้พ่อสื่อแม่สื่อหาลูกสะใภ้ให้คนหนึ่ง ปู่' กับย่าใหญ่ไม่เคยเห็นหน้าค่าตากันมาก่อน

(ลอลลายมังกร. 2554 : 7-8)

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่าบทบาทผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกชายต้องแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ในเรื่องการแต่งงาน เพราะคนไทยเชื้อสายจีนถือเรื่องความกตัญญูเป็นเรื่องที่สำคัญมากในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเรื่องการแต่งงานของลูกชายต้องเป็นพ่อแม่เลือกให้ จึงจะเป็นลูกชายที่แสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ด้วยวิธีหนึ่ง การแต่งงานตามที่พ่อแม่ต้องการนั้นเพื่อให้พ่อแม่สบายใจมากขึ้น จึงนับเป็นการแสดงบทบาทในฐานะลูกชายที่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ของคนไทยเชื้อสายจีนอย่างยิ่งใหญ่ที่สุดเท่าที่มนุษย์จะยอมสละความสุขของตนเองเพื่อความสุขของพ่อแม่ได้

คนที่เป็นพ่อแม่ สิ่งที่ทำให้รู้สึกสบายใจที่สุดก็คือมีลูกหลานกตัญญู อย่างในเรื่องลอลลายมังกร นก เป็นลูกชายของเหลียงกับเนียม ซึ่งเป็นลูกกตัญญูที่ใครๆล้วนชอบ นก ถูกบังคับให้แต่งงานกับศิริ มีลูก 2 คน ชื่อณิก และณภา นกรับผิดชอบธุรกิจของครอบครัวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักรกลและทำตามที่พ่อแม่ต้องการทุกอย่างดังตัวอย่าง

ในกระบวนลูก ๆ ของปู่' ทั้งหมด พ่อฉันได้ชื่อว่าเป็นลูกกตัญญูประจำตระกูล จนเป็นที่ลือกันว่ายาแก่'ไอ้หื้อชวนป่วยปีแปกจะเอารูปพ่อไปพิมพ์ลงฉลากปิดขวด

ย่าเล่าว่า พ่อเป็นเด็กว่านอนสอนง่าย เรียนหนังสือเก่ง ขยันขันแข็งตั้งแต่เล็กจนโต ไม่เคยทำเรื่องอะไรให้พ่อแม่ไม่สบายใจเลย

(ลอลลายมังกร. 2554 : 33)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกชายต้องแสดงความกตัญญูด้วยวิธีไม่ขัดใจพ่อแม่ ไม่ว่าจะในเรื่องการแต่งงานหรือการทำงานหากในฐานะลูกชายที่ทั้งเรียนดี ทำงานเก่ง พร้อมมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ จึงเป็นลูกชายที่ผู้ใหญ่ทุกๆ คนชื่นชอบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่ว่ายุคสมัยใดสำหรับครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน ในฐานะลูกชายการมีความกตัญญูจึงเป็นคุณสมบัติที่ลูกหลานทุกคนควรมีและควรปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

นวนิยายเรื่อง แก๊งค์ตระกูลช่ง กล่าวถึงครอบครัวแก๊งค์ตระกูลช่งมีฐานะที่ยากจน ทั้งครอบครัวมีสมาชิก 6 คน พวกเขาประกอบอาชีพขายข้าวต้มในตลาดสด ลูกคนที่ 2 ผู้ต้องการแก้ไขปัญหาเรื่องเงินในครอบครัวจึงรับงานที่ผิดกฎหมายเพื่อนำเงินมาให้แม่ ดังตัวอย่าง

เรื่องที่เขาอยากจะทำคือ ร้องยืมให้ช่วย คือ เขาอยากให้อยู่ไปแะดูแล
ครอบครัวเสียบ้าง แล้วก็ช่วยเอาเงินนี้ไปให้แม่เก็บไว้ใช้สอย
ผู้ยืมเงินที่ม้วนเป็นก้อนกลมๆ ใส่มือห่มยสาว ส่วนตัวเองก็รับผลจากยืม
ไปอย่างรวดเร็วทั้งห่มยสาวให้ยืมอยู่กับเงินในมือของหล่อน
(แก๊งค์ตระกูลช่ง. 2548 : 408)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ถ้าพิจารณามุมมองของคุณธรรม ผู้ไม่มีคุณธรรมเพราะทำผิดกฎหมาย แต่หากพิจารณาในมุมมองของความกตัญญูต่อพ่อแม่ในฐานะที่เขาเป็นลูกชาย เขาเป็นลูกชายที่ดี เพราะเขาแก้ปัญหาใหญ่ที่สุดสำหรับครอบครัว ดังนั้นเขายอมเสียดชะชีวิตของตนเองมาช่วยครอบครัวเขาจึงฝากเพื่อนสนิทช่วยดูแลครอบครัวและช่วยเอาเงินไปคุณแม่ การกระทำอย่างนี้ก็นับเป็นวิธีหนึ่งที่มีการแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่เช่นกัน

นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย หลังจากค้นสว่างอุมาถึงเมืองไทย เขาเขียนจดหมายถึงแม่อย่างสม่ำเสมอ และส่งเงินไปให้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่คำนึงว่าเงินนั้น จะถึงหรือไม่เขาทำเช่นนี้เพื่อแสดงความคิดถึงและแสดงความกตัญญูต่อแม่ของเขาที่อาศัยอยู่ในที่ห่างไกลกันดังตัวอย่าง

คำขมนี่เป็นความภูมิใจอย่างยิ่งยวดของลูก และลูกขอยกความภูมิใจนี้แก่
แม่ผู้เป็นปรมาจารย์ของลูก แม่เป็นทั้งพ่อแม่ และครูของลูกทุกคน ตั้งแต่
สิ้นพ่อ ไปแล้ว ลูกนี้ก็มีพระอยู่องค์เดียว คือ แม่..ลูกภูมิใจมาก
(จดหมายจากเมืองไทย. 2512 : 12)

ลูกไม่มีทางแสดงความกตัญญูได้นอกจากความระลึกถึงและเงินเล็กน้อย ๆ ที่ลูกหามาได้

(จดหมายจากเมืองไทย. 2512 : 93)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกชายที่เป็นชาวจีนอพยพเมื่อเข้ามาเมืองไทยต่างก็หวังที่จะทำให้ตนเองมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งก็หวังที่จะหารายได้ให้มากพอที่จะส่งไปให้ญาติพี่น้องที่ยังอยู่ในประเทศจีน ดันสว่างอุในฐานะที่เป็นลูกชาย เขาเป็นคนที่ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีจีนอย่างเคร่งครัด คุณธรรมอย่างแรกที่เขายึดถือปฏิบัติคือความกตัญญู แม้ว่าเขาต้องจากบ้านมาใช้ชีวิตที่เมืองไทยตามลำพัง แต่จุดประสงค์ของการจากมาก็คือหาเงินส่งไปให้ครอบครัวที่เมืองจีนและตั้งความหวังว่าสักวันหนึ่งจะรับแม่มาอยู่ด้วย ในฐานะ

ลูกชาย ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนจึงเป็นผู้แสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่อย่างสม่ำเสมอเคร่งครัด และทำ ความกตัญญูมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่า ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน ผู้ชายไทย เชื้อสายจีนในฐานะลูกชาย พวกเขาแสดงความกตัญญูโดยแบ่งเป็น 3 วิธี วิธีที่ 1 คือ เชื้อฟังคำสั่งตาม พ่อแม่และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด วิธีที่ 2 คือ ส่งเงินให้พ่อแม่ใช้ เนื่องจากครอบครัวลำบากเรื่อง ค่าใช้จ่าย วิธีที่ 3 คือ ลูกหลานยึดถือความกตัญญูเป็นหลักในการดำเนินชีวิตและสืบทอดคุณธรรม ความกตัญญูไปสู่ลูกหลานในครอบครัวต่อไป

4.1.2.2 ความรักต่อพี่น้อง

ครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนจะมีพี่น้องหลายคน โดยมีทั้งพี่น้องที่เป็นพ่อแม่ เดียวกันและพี่น้องคนละแม่ แต่พ่อคนเดียวกัน ทั้งครอบครัวแบบเดียวกับครอบครัวหลายภรรยา พบว่าลูกชายในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนก็รักกัน ช่วยเหลือกัน และสามัคคีกัน

4.1.2.2.1 พี่น้องพ่อแม่เดียวกัน

นวนิยายเรื่อง แก๊งตีตระกูลช่ง กล่าวถึงลูกๆ ทั้งหมดของตระกูลช่งช่วยกันคิดเรื่องการขาย ข้าวต้มเพื่อให้การค้าขายดีขึ้น ดังตัวอย่าง

วันต่อมาหน้าแผงร้านขายข้าวต้มของคนแซ่ช่ง มีป้ายหนังสือตัวสีแดง เขียนสละสลวยคล้ายตัวหนังสือจีน แต่เป็นภาษาไทยว่า "ข้าวต้มแก๊งตี ตระกูลช่ง" ตั้งอยู่ด้านหน้า ผู้คนต่างพากันแปลกใจต่อการแต่งเนื้อแต่งตัว ของคนขาย ซึ่งเป็นชายหนุ่มล้วน ๆ เพราะทุกหนุ่มสวมเสื้อผ้าขาวจีน และ สวมหมวก ทั้งชุดเป็นสีเทาเหมือนกันทั้งนั้น

(แก๊งตีตระกูลช่ง. 2548 : 190)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะที่เป็นพี่น้อง พวกเขาได้แสดงความรักที่ มีต่อกันโดยช่วยกันทำการค้าของครอบครัวเพื่อนำครอบครัวให้พ้นจากปัญหาเศรษฐกิจไปได้ ความสามัคคีระหว่างพี่น้องจึงเป็นพลังอันใหญ่ที่กลายเป็นความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ครอบครัว เจริญรุ่งเรืองขึ้น โดยเฉพาะพี่น้องกัน อย่างครอบครัวตระกูลช่ง พี่น้อง 4 คนช่วยกันคิดเรื่องกิจกรรม ขายข้าวต้มเพื่อเพิ่มรายได้มากกว่า พวกหนุ่มชายทำป้ายหนังสือใหญ่ๆ เป็นสีแดง และแต่งตัวเป็น สไต้ลี้จีน โดยทำให้ดึงดูดตาของคนผ่านหน้าร้าน

4.1.2.2.2 พี่น้องคนละแม่

นวนิยายเรื่อง ทายาทป๋องแป๋ง กล่าวถึง ทินนาถ เป็นหลานชายจากภรรยาคนแรกของคุณปู่ แม้ว่าเขาจะไม่ใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัว "ธนาลัย" มาตั้งแต่ต้นแต่เมื่อเขาต้องกลับมาอยู่ร่วมกับ ครอบครัว "ธนาลัย" เพื่อสืบทอดทรัพย์สินสมบัติของตระกูล เมื่อช่วงเวลาที่เขาใช้ชีวิตในครอบครัวนี้

ซึ่งสมาชิกทุกคนเป็นลูกหลานของภรรยาคนที่สองของคุณปู่' แต่ในนาถกลับรู้สึกอบอุ่น ท่ามกลางนี้ พี่น้องคนละแม่ ทินนาถ ก็รักน้องชายคนสุดท้อง เมื่อเวลาน้องชาย อชวิน ทำเรื่องผิดกฎหมาย เขาก็พยายามช่วยแก้ปัญหาด้วยจริงจัง และหาวิธีปกป้องพวกพี่น้องของคนได้ถึงแม้จะทำความคิดก็ตาม สุดท้ายเขาได้ช่วยเหลือครอบครัวบ้านธนาลัยให้คงงามดังเดิมดังตัวอย่าง

"ผมขอโทษครับ" อชวินพูดซ้ำ

"พี่เสียใจจริง ๆ ที่คุณปู่" ไม่ยอมให้อชวินเข้าโรงเรียนนายร้อย ได้สี่ปีวินัย

ทหารเสียบ้าง กิริยามารยาทคงเรียบร้อยกว่านี้"

"ครับ ผมก็เสียใจ"

"ใจเย็น ๆ ไว้แล้วที่จะช่วย"

"พี่ทินนาถนะหรือครับ" อชวินย่นเสียงสูง

"บอกจะช่วยก็ช่วยชีน่า ทำอะไรก็ระวัง ๆ ไว้บ้าง ถ้าเสียประวัติไปแล้วพี่ก็

ไม่มีปัญญาสู้กันให้หรอกนะ"

(ทนายท้อปองแป้ง. 2517 : 107)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้ชายไทยเชื้อสายจีน ในฐานะพี่น้อง เขามีความรักต่อพี่น้องในครอบครัวใหญ่ที่แม้จะไม่ใช่พี่น้องแม่เดียวกัน แต่เขาก็แสดงความรักเท่าเทียมกับพี่น้องพ่อแม่เดียวกัน เนื่องจากเห็นแก่ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว แม้ว่าพี่น้องคนละแม่ไม่เคยใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันแต่การมีสายเลือดเดียวกันและสืบทอดจากบรรพบุรุษเดียวกัน เมื่อพี่น้องเกิดปัญหาทุกคนก็ต้องสามัคคีกันช่วยกันแก้ปัญหา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรักระหว่างสมาชิกในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร กล่าวถึงลูกหลานของเหลียง ลือพาณิชย์ ส่วนมากจะทำงานในธุรกิจของตระกูล นัฐเป็นลูกของเหลียงกับเนียม เขาทำงานที่บริษัทของตระกูลและเป็นกรรมการด้วย พี่ชายชัชเป็นหลานของเหลียงกับเหมยหลิง เมื่อเรียนจบจากเมืองนอกก็กลับมาทำงานในบริษัทของตระกูลด้วยเช่นกัน ดังตัวอย่าง

ความตกลงดังกล่าวมีผลให้ลุงนัฐก้าวเข้าไปเป็นผู้จัดการใหญ่ของ

"สินทองฯ" ขณะเดียวกับพี่ชายชัชกลับเข้ามาในบริษัท "นัฐกิจ อะ-ลา-

โมด" อีกครั้งหนึ่งในฐานะกรรมการบริหารบริษัท

(ลอดลายมังกร. 2554 : 196)

จากตัวอย่างข้างต้นให้เห็นว่าครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน "ลือพาณิชย์" เป็นครอบครัวที่ใหญ่โต โดยมีลูกหลานจำนวนมาก เมื่อเวลาเปิดบริษัทหรือโรงงานต่าง ๆ ทางด้านการค้าขาย ลูกหลานของเหลียงล้วนทำงานที่บริษัทของตระกูล แล้วแบ่งให้คนละตำแหน่ง ช่วยกันดูแลกิจการ

ของครอบครัวใหญ่ทำให้ครอบครัวเจริญรุ่งเรืองเรื่อยๆ แม้จะเป็นลูกหลานคนละแม่ แต่ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนก็มีความรักระหว่างพี่น้องได้แบ่งหน้าที่และช่วยเหลือกันในการทำงานได้เป็นอย่างดี

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่าครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน ในฐานะที่เป็นลูกชาย พวกเขาแสดงความรักต่อพี่น้องด้วยความสามัคคีกัน ดูแลกัน และช่วยแก้ปัญหากัน ทำให้ครอบครัวมั่นคงเข้มแข็งและอบอุ่น พี่น้องทั้งที่เป็นพ่อแม่เดียวกันและพี่น้องคนละแม่ พวกเขามีสายเลือดเดียวกัน ใช้ชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันทำให้พี่น้องเข้าใจวิถีชีวิตซึ่งกันและกัน และร่วมมือกันพัฒนากิจการของครอบครัวซึ่งเป็นสายใยเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องในครอบครัวให้ช่วยกันนำพาธุรกิจของครอบครัวใหญ่ของตนให้เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

4.1.2.3 ความรับผิดชอบงานของครอบครัว

นวนิยายเรื่อง แก๊งค์ตระกูลช่ง หลังจากลูกชายคนโตของนายเคี้ยงกับกิมเนี่ยเสียชีวิตแล้ว นายเคี้ยงเอาแต่ตั้งหน้าตั้งตากินเหล้าแทบทั้งเช้าทั้งเย็น หมิงซึ่งเป็นลูกชายคนที่สองจึงรู้สึกว่าคุณจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบดูแลแม่ และอาม่าแทนพี่ชายคนโต ดังตัวอย่าง

“อ๊วจะออกไปตามเตี้ยกลับบ้านเอง”

“อาหมิง อย่างนะ ฝนกำลังจะตกอยู่แล้ว ลือไม่เห็นหรือไง”

“ไม่เป็นไร อ๊วจะเอาหมวกไปค้ำย”

(แก๊งค์ตระกูลช่ง. 2548 : 35-36)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ในฐานะลูกชายคนที่สองซึ่งสูญเสียพี่ชายคนโตไป ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนจึงเติบโตเป็นผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบสูงขึ้นมาได้อย่างรวดเร็ว ภาระการช่วยงานแม่และการดูแลอาก อาม่า และน้อง ๆ จึงตกอยู่ที่เขาแทบทั้งสิ้น ดังนั้น ในฐานะลูกชายไทยเชื้อสายจีนจึงพร้อมรับผิดชอบดูแลสมาชิกในครอบครัวในทุกสถานการณ์

นวนิยายเรื่อง หัวใจรักเกรตรีฟไนน์ กล่าวถึงเมื่อวิกฤตทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นในประเทศไทย ธุรกิจของครอบครัว “ซันชนวนิชย์” ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง เพื่อรักษาและธุรกิจที่พ่อสร้างมาด้วยความลำบาก พี่สมบูรณ์จึงคิดว่าทุกคนในครอบครัวต้องช่วยเหลือกันดังตัวอย่าง

เราต้องช่วยกันทุกคน กิจการไหนที่ไม่ไหว เราก็ยอมขาดทุน ยอมพักไป

เพื่อรักษากิจการหลักเอาไว้ ทรัพย์สินเงินทองที่มีไว้เอาออกมาขายหมด

พยุงฐานะบริษัท เครื่องเพชรเครื่องทองของอาม่าฝากก็เอามาขายด้วย

(หัวใจรักเกรตรีฟไนน์. 2546 : 47)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าเมื่อผู้นำครอบครัวเสียชีวิตไปแล้ว ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกชายของครอบครัวใหญ่จึงต้องพยายามรับผิดชอบธุรกิจของครอบครัว โดยขอให้พี่น้องทุกคนมีหน้าที่ช่วยกิจการของตระกูลให้ผ่านพ้นวิกฤติเศรษฐกิจไปได้

นวนิยายเรื่อง มงกุฎดอกส้ม กล่าวถึง หลังจากก้องเกียรติ ซึ่งเป็นลูกชายคนโตกลับบ้าน ไม่นานก็ต้องวางแผนไปขยายธุรกิจที่เมืองจีน ระหว่างที่เขาสงวนกับคำแก้ว จึงรู้จักความคิดของคุณก้องเกียรติ เขาไม่ควรไปเมืองจีนช่วงที่การเมืองวุ่นวาย แต่ต้องดูแลกิจการต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ดังตัวอย่าง

“ฉันไม่ไปไม่ได้หรอก คำแก้ว เหตุผลประการแรก ...ฉันจำเป็นต้องไปจากบ้านสักพัก แต่ที่สำคัญกว่านั้นคืองาน เธอก็รู้ว่ากิจการเราตอนนี้ไม่ค่อยดี ถ้าปล่อยไปเรื่อยๆ ไม่นานคงต้องกินทุน แล้วในที่สุดจะมีอะไรเหลือ
“ตอนนี้เป็นโอกาสทอง เราต้องรีบฉวย ประเทศที่เพิ่งเปิดใหม่มีช่องทางค้าขายเยอะแยะ มันอยู่ที่ว่าใครจะเป็นคนริเริ่ม ใครจะเป็นผู้บุกเบิก นายเตี้ยอายุมากแล้ว ถ้าฉันไม่ลงมือเอง ใครจะทำ...”

(มงกุฎดอกส้ม. 2538 : 100)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกชายคนโตมักจับผิดชอบงานของครอบครัวมากกว่าลูกหลานคนอื่น ส่วนมากผู้ใหญ่ตั้งความหวังให้ลูกชายคนโตสืบทอดกิจการต่าง ๆ ในตระกูลด้วยความรับผิดชอบอย่างสูงด้วยดังนั้น ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกชายจะยินดีแสดงความรับผิดชอบต่อการทำงานในธุรกิจของครอบครัวอย่างไม่บิดพลิ้ว และรับผิดชอบงานนั้นอย่างเต็มความสามารถด้วย

จากวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่า ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกชายพวกเขาจะได้รับการจะอบรมสั่งสอนให้รับผิดชอบกิจการต่าง ๆ ในตระกูล เพราะทรัพย์สินสมบัติทั้งหมดของรุ่นใหญ่ล้วนมาจากสองมือเปล่า พอถึงรุ่นลูกหลานก็สบายกว่ารุ่นแรกของคนไทยเชื้อสายจีน จึงเป็นหน้าที่ของลูกชายที่ต้องมีบทบาทเป็นผู้รับผิดชอบในงานและรักษาสมบัติของตระกูลไว้

4.1.3 ในฐานะที่เป็นสามี

สำหรับครอบครัวใหญ่ ถ้าเป็นครอบครัวเดี่ยวมักจะมีลูกหลานจำนวนมาก ถ้าเป็นครอบครัวหลายภรรยา ผู้ชายในฐานะที่เป็นสามีจึงมีภรรยา 2 คนหรือ 2 คนขึ้นไปดังนั้น ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะสามีจึงมีการกิจการที่ต้องดูแลรับผิดชอบคนอย่างมากมายหลากหลายด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.3.1 ความเป็นผู้นำ

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร เหลียง สือพานิชย์เป็นคนที่ใช้ชีวิตอยู่กับงานตลอดเวลาทุ่มเทการทำงานเป็นอย่างมาก เขาไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดูโทรทัศน์ นับเป็นผู้ชายที่ดี ในชีวิตเขามี

ภรรยาทั้งหมด 3 คน แม้ว่าหญิงจะปฏิบัติต่อภรรยาทั้ง 3 คนไม่เหมือนกันแต่หญิงก็ทำหน้าที่เป็นผู้นำครอบครัวได้เป็นอย่างดีดังตัวอย่าง

ครอบครัวเรามีปู เป็นหัวหน้าครอบครัว ฉันคิดว่าหลายๆคนคงรู้จักหรือเคยได้ยินชื่อปู ฉันมาบ้าง..นายหญิง สื่อพาณิชย์ ینگละ แต่ในบ้าน ในบริษัท หรือแม้กระทั่งคนทั่วไป เมื่อเวลาจะพูดกับปู หรือพูดถึงปู มักใช้คำว่า “ท่าน” แทนชื่อปู เสมอ..

(ตลอดสมัยมั่งกร. 2554 : 9)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าในครอบครัวของคนไทยเชื้อสายจีนผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะผู้นำมักจะเป็นหัวหน้าของครอบครัวใหญ่ และมีบทบาทหน้าที่ทำมาหากินเลี้ยงสมาชิกในครอบครัวเพื่อให้ชีวิตลูกหลานสบายขึ้น ทำให้ฐานะครอบครัวมั่นคงมากขึ้น และแสดงให้เห็นว่าผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะผู้นำจะได้รับความเคารพจากสมาชิกครอบครัวด้วยการเรียกผู้นำของครอบครัวด้วยสรรพนามที่น่ายกย่อง คือ “ท่าน”

นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย กล่าวถึงภรรยาและลูกทุกคนของต้นสว่างอุ้ยอยากได้โทรทัศน์ โดยต้องขออนุญาตจากต้นสว่างอุ้ยก่อน ดังตัวอย่าง

“ชื่อให้ แต่ต้องมีสัญญา ข้อแรก อยู่ดึกไม่ได้เด็ดขาด ต้องเข้านอนไม่เกินสองทุ่มครึ่ง นอกจากเวงคิมที่อยู่ได้อีกหนึ่งชั่วโมงเพราะกลับบ้านค่ำอยู่แล้ว ถ้าผิดสัญญาพ่อจะขายนันทน์ที่ ข้อสอง ต้องไม่เสียการเรียน ถ้าใครสอบตกแม่คนเดียวก็ขายไปเสียเหมือนกัน”

(จดหมายจากเมืองไทย. 2512 :366)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะผู้นำ พวกเขาเป็นหัวหน้าในครอบครัว ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจเรื่องใหญ่ในครอบครัวเพื่อให้ชีวิตสมาชิกมีระเบียบมากขึ้น ดังนั้นผู้ชายไทยเชื้อสายจีนจะมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในครอบครัวใหญ่ ทำให้ครอบครัวมั่นคงและการดำเนินงานในครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

นวนิยายเรื่อง มงกุฎดอกส้ม กล่าวถึงเมื่อเวลาเขงสื่อเกียงฉลองวันเกิดครบ 65 ปี ทั้งครอบครัวยินดีจัดการเรื่องงานที่ฉลองวันเกิดของเขงสื่อเกียง สมาชิกครอบครัวเข้าร่วมทุกคนและเชิญญาติและเพื่อนมาร่วมงานวันเกิด ดังตัวอย่าง

แขกที่มาร่วมงานพากันเข้าแถวยาวเหยียด ไปถึงกำแพงหลังต่างถือของขวัญสำหรับมอบให้ท่านเจ้าภาพ คุณนายทั้งสี่พร้อมกับบุตรชายหญิงเรียงรายอยู่เบื้องหลังเจ้าสาวคอยต้อนรับและ โอภาปราศรัยกับญาติสนิท

มิตรหายนับร้อยที่พลัดกันเข้ามาอวยพร

(มงกุฎดอกส้ม. 2538 : 70)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน สมาชิกเห็นแก่ความสำคัญของผู้นำในครอบครัวเมื่อเวลาถึงงานสิริมงคลก็จะแสดงความรักต่อหัวหน้าของครอบครัวอย่างเต็มที่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะผู้นำมีบทบาทสำคัญมาก

นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย กล่าวถึงในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนของฮั่ว หลังจากภรรยาเสียชีวิตแล้ว ฮั่วต้องทำหน้าที่ของพ่อและหน้าที่ของแม่อยู่ในคนเดียว เมื่อฮั่วเวลากลับบ้านแล้วจะทำกับข้าวให้ลูกกินและทำความสะอาดบ้านด้วย ดังตัวอย่าง

“กินข้าวเถอะ...ป้าทำกับข้าวให้ลูก ๆ เอง กินข้าวแล้วอาหงส์เอาน้องไป
อาบน้ำแล้วขึ้นเล่าเต็ง ป้าเก็บกวาดบ้านแล้วป้าจะขึ้นไปนอนด้วย”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 98)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ในครอบครัวใหญ่แบบเดี่ยวของคนไทยเชื้อสายจีน บทบาทหน้าที่ของผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะผู้นำ นอกจากทำมาหากินนอกบ้านได้ ยังต้องทำงานบ้านได้ เช่น การทำอาหาร ทำความสะอาดบ้าน ดูแลลูกๆ จนถึงลูกไปนอน ดังนั้น แสดงให้เห็นถึงบทบาทผู้ชายไทยเชื้อสายจีนว่าไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องรับผิดชอบทั้ง งานภายนอกและภายในให้ได้ทั้งสองด้าน

4.1.3.2 ความรับผิดชอบในครอบครัว

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร กล่าวถึงเหลียงแต่งงานครั้งแรกที่เมืองจินกับเหมยหลังแบบ “คลุมถุงชน” เมื่ออายุ 16 สองคนนี้ได้แต่งงานเพราะความรัก แต่แต่งงานตามคำสั่งของพ่อแม่ เหลียงกับเหมยหลังแต่งงานได้เพียงสองปีครึ่ง เหลียงก็เดินทางมาหาเงินทองที่เมืองไทย โดยทิ้งเหมยหลังกับลูกชาย 2 คนไว้ที่เมืองจิน หลังจากเหลียงพอตั้งฐานะได้และมีเงินเลี้ยงครอบครัว เหลียงก็รีบวิ่งเดินทางรับเหมยหลังและลูกๆ มาอยู่ด้วยกันที่เมืองไทยทั้งที่ตอนนั้นเหลียงก็ได้แต่งงานกับเหนียมแล้วและมีลูกกับเหนียมแล้วด้วยดังตัวอย่าง

ปู กับย่าใหญ่ไม่เคยเห็นหน้าตากันมาก่อน และมีเวลาอยู่ด้วยกันเพียง 2 ปี
ครึ่ง แต่ก็มีลูกชายด้วยกัน 2 คน คือ ลูกคนที่หนึ่งหรือลูกเทียน กับลูกคนที่ 2
หรือเรียกกันตอนหลังว่าลูกแอนตี้ ซึ่งพอลูกแอนตี้อายุได้ 4 เดือน ปู ก็
เดินทางมาเมืองไทยตามที่ตั้งใจไว้ โดยทิ้งย่าใหญ่และลูกชายทั้ง 2 คนไว้ที่
เมืองจิน

(ลอดลายมังกร. 2554 : 8)

ย่าเหนียมเล่าว่า เมื่อปู วิ่งเดินทางให้ย่าเหมยหลังกับลูกชายออกมาจาก
แผ่นดินใหญ่ ตั้งแต่ตอนที่ปู เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าฝรั่ง แต่เพิ่งจะมา

สำเร็จเอาในเวลาอีก 5-6 ปีต่อมา....

(ลอคลายมังกร. 2554 : 17)

จากตัวอย่างที่ข้างต้นจะเห็นได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนแม้ว่าสองคนแต่งงานเพราะเรื่องใดก็ตาม หลังจากนั้นผู้ชายในฐานะที่เป็นสามีจำเป็นต้องเกิดความรับผิดชอบต่อครอบครัว โดยไม่ใช่ปล่อยให้ครอบครัวให้ดำรงชีวิตเอง อย่างตัวละครเหลียง หลังจากสร้างตัวที่เมืองไทยได้ก้าวหน้าพอดี ก็พยายามหาวิธีทางรับครอบครัวมาร่วมชีวิตด้วยกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ถึงเขาจะมีภรรยาคนที่ 2 และภรรยาคนแรกก็ไม่ได้แต่งงานด้วยความรัก แต่เมื่อได้แต่งงานไปแล้ว ในฐานะสามีเขาก็มีความรับผิดชอบต่อภรรยาและลูกของตนอย่างยิ่งยวด

นวนิยายเรื่อง แก๊งค์ตระกูลซ่ง กล่าวถึงเมื่อเวลานายเคี๋ยงยุคิณะเซคสิงโตลง หันมาช่วยเมียค้าขายพวกนี้ ฆ่ากาแฟนถึี่ห้าทุ่มที่ตลาดสด หลังจากร้านขายเครื่องคิมี่ ทั้งสองคนก็ช่วยกันเปิดร้านโจ๊ก นายเคี๋ยงกับกิมเนี้ยสองคนไม่ว่าจะเหนื่อยขนาดไคยังอยู่ด้วยกัน นายเคี๋ยงมีความรับผิดชอบในครอบครัวและมีความรักต่อภรรยาเพราะครอบครัวยากจน ภรรยาจึงต้องออกไปทำมาหากินด้วยจนถึงตอนดึกๆ นายเคี๋ยงก็พยายามช่วยภรรยาให้ดีที่สุดดังตัวอย่าง

โดยทั้งสองเช่าที่บริเวณปากทางเข้าออกหน้าตลาดด้านถนน เปิดเป็นร้านโจ๊กในยามเช้าแทนและหลังจากนั้นทั้งสองก็จะไปช่วยกันขายข้าวต้มหัวปลาระพองอยู่ที่หน้าถนนใหญ่แห่งย่านเยาวราชในยามกลางคืนอีกด้วย
(แก๊งค์ตระกูลซ่ง. 2548 : 13)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ถ้าครอบครัวของคนไทยเชื้อสายจีนมีฐานะยากจน ภรรยาก็ต้องออกไปทำมาหากินด้วย เนื่องจากครอบครัวมีความลำบากเรื่องเงินแต่ในฐานะสามีของคนไทยเชื้อสายจีนจะได้แบ่งงานของภรรยาเพื่อช่วยลดภาระของภรรยา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะสามีที่เป็นผู้มีความรักต่อภรรยาและความรับผิดชอบต่อครอบครัว

นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย กล่าวถึงปกติเหมยดูแลลูก ๆ หลายคนที่บ้าน เหมยหุงข้าวทำอาหาร ลูกเล็ก ๆ ้วยไล่เลี่ยกันเล่นกันรอบๆ ตัวเหมย เนื่องจากเหมยมีลูกหลายคน ร่างกายจึงอ่อนแอลง ใบหน้าซีดเซียว ทำให้อ่อนล้า ฝ่ายฮั่วเป็นคนทำงานข้างนอก หลังฮั่วเลิกงานก็จะรีบกลับบ้านช่วยเหมยดูแลลูกหลาน ดังตัวอย่าง

แสนเดินเข้ามา เมื่อแบกข้าวกระสอบสุดท้ายขึ้นยู่้งเรียบร้อยแล้ว ฮั่วกำลังนั่งคิดบัญชีเพื่อจ่ายค่าแรงคนงาน
“เฮีย..เฮียนี้เจอกันที่ร้านเหล่านะ ้วย ฮั่ว”
“ไม่ได้หรอก”

ฮั่วสายหน้า “ฮั่วต้องรีบกลับไปช่วยเหยยเลี้ยงลูก”

(ดงคอกเหมย. 2544 : 69)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในฐานะสามีได้แสดงบทบาทและหน้าที่ที่เป็นผู้รับผิดชอบต่อครอบครัว พวกเขาให้ความสำคัญแก่ครอบครัวมากที่สุด ถึงแม้จะมีภรรยาเป็นผู้ทำงานบ้านแล้ว แต่สามีที่ทำงานนอกบ้าน พวกเขาก็ได้แสดงความรับผิดชอบด้วยการช่วยภรรยาเลี้ยงลูกด้วย

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่า ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน ผู้ชายในฐานะที่เป็นสามีมักจะเป็นหัวหน้าในครอบครัว และรับผิดชอบทั้งงานภายนอกบ้านและภายในบ้านด้วย งานภายนอกคือ ทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว งานภายในคือ พบเรื่องใหญ่ที่เกิดขึ้นในครอบครัว สามีจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจและแก้ปัญหาให้

4.2 บทบาทหน้าที่ผู้หญิงในครอบครัวใหญ่

ครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน ผู้หญิงเป็นแม่บ้านดูแลลูกหลานหรือทำเรื่องนิด ๆ หน่อย ๆ เพื่อช่วยสามีแก้ไขปัญหาในครอบครัว และฐานะของผู้หญิงต่ำกว่าผู้ชายผู้ชายมีภรรยาได้หลายคน แต่ผู้หญิงมีสามีได้แก่คนเดียวสาเหตุที่ทำให้ผู้หญิงมีฐานะต่ำคือในครอบครัว คือ ผู้ชายเป็นผู้ทำมาหากินเลี้ยงดูผู้หญิง แต่ถึงแม้ฐานะของผู้หญิงจะต่ำต่อยกกว่าผู้ชายแต่บทบาทและหน้าที่ของผู้หญิงในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนไม่ได้น้อยกว่าผู้ชายเลย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 ในฐานะที่เป็นแม่

ผู้ชายเป็นผู้ออกไปทำมาหากินนอกบ้าน ส่วนใหญ่ลูกหลานจึงอยู่รวมและใกล้ชิดกับแม่ ดังนั้น แม่จึงมีบทบาทและหน้าที่ในการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนลูกหลานด้านคุณธรรมที่ใช้ในการทำงานอย่างเช่นที่พ่อทำ การใช้ชีวิตประจำวันของลูกหลาน โดยไม่ได้เจาะจงไปที่คุณธรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1.1 การอบรมและสั่งสอนให้ลูกหลานการทำความดี

นวนิยายเรื่อง แก๊งตีตระกูลช่ง กล่าวถึงลูกชายเล็กสุดในครอบครัวตระกูลช่ง คือ เล้ง เขาได้ชวนพี่ชายให้ไปปล้นอาชานเพื่อได้เงินของอาชานไปรักษาโรคของอาม่า พู ไม่แน่ใจว่าควรร่วมมือกับเล้งทำเรื่องที่ผิดหรือไม่ เพราะนึกถึงคำสอนของแม่ตั้งแต่เยาว์วัยที่สอนเขาไม่ให้คดโกงหรือทำผิดเพื่อได้เงินของคนอื่นมา ดังตัวอย่าง

เงินสิบ เงินร้อย ถ้าได้มาจากน้ำพักน้ำแรงล้วนมีค่าทั้งสิ้น ต่อให้เป็นเงิน
แสนเงินล้าน ถ้าโกงเขามาก็มีค่าแค่เศษก้อนดิน

(แก๊งตีตระกูลซ่ง. 2548 : 106)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะแม่จะเป็นผู้ที่อบรมสั่งสอนลูกให้ทำความดี เนื่องจากครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนสอนลูกตั้งแต่เด็กว่า ไม่ว่าครอบครัวมีฐานะร่ำรวยหรือฐานะยากจน อย่าเป็นคนหน้าด้านขี้ น้อยสมบัติของผู้อื่น ถ้าบ้านจนก็ต้องจนกันอย่างมีศักดิ์ศรี และคนจนไม่จำเป็นต้องเป็นคนชั่ว เสมอไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะแม่มีหน้าที่ปลูกฝังเรื่องคุณธรรมในด้านการทำความดีในชีวิตประจำวันให้ลูกหลานทุกคนตั้งแต่พวกเขายังเด็กๆ เมื่อโตขึ้นแล้วพวกเขาก็ยังจดจำคำสั่งสอนของแม่และยึดมั่นในคำสั่งสอนนั้นจนมั่นคง

นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย กล่าวถึงหลังจากหมยภรรยาของฮั่วเสี่ยวชีวิตใหม่มาบ้านแทนหมย ทำงานบ้านและสั่งสอนลูกสาวของหมยให้เติบโตเป็นคนดี เพราะพ่อต้องทำมาหากินเลี้ยงลูกอาจไม่มีเวลาสั่งสอนในเรื่องเล็กน้อยเหล่านี้ ดังตัวอย่าง

“หมกกล่าวกับเด็ก ๆ ด้วยน้ำเสียงอ่อนโยน... “กินข้าวนะจ๊ะ วันนี้ข้าใหม่ผัดผักกาดขาวกับกุ้ง แล้วนี่ก็ไข่เจียวใส่ต้นหอม กินผักเยอะ ๆ โตขึ้นจะได้แข็งแรง ก่อนที่จะกินข้าวต้องทำยังไงก่อน”
“ขอบคุณฟ้า ขอบคุณน้ำ ขอบคุณแผ่นดิน ขอบคุณชาวนาที่ปลูกข้าวให้เราเป็นอาหาร...สาธุ...”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 87)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะแม่ พวกเขาไม่ได้สั่งสอนลูกหลานเรียนหนังสือเก่งหรือว่าทำงานเก่ง นอกจากดูแลงานบ้าน และทำอาหาร 3 มื้อแล้ว มักจะอบรมลูกหลานให้เป็นคนดี มีนิสัยดี และมีพฤติกรรมดี พวกเขาไม่ปลูกฝังเรื่องการทำความดีตั้งแต่ลูก ๆ ยังเป็นเด็กๆ เช่นในเรื่อง ดงดอกเหมย ก็ปลูกฝังให้เด็กรู้จักการขอบคุณสิ่งต่างๆ ที่มอบอาหารมาให้มนุษย์กิน ได้แก่ ฟ้า น้ำ แผ่นดิน และชาวนา เพราะทรัพยากรในโลกใบนี้ ช่วยมนุษย์เราสร้างบ้านเกิดสวงาม ดังนั้นมนุษย์เราควรรู้จักการขอบคุณให้ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่า ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน ผู้ที่มีฐานะเป็นแม่มักจะอบรมและสั่งสอนให้ลูกหลานทำความดี ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพในสังคม

4.2.1.2 ความรักที่มีต่อลูกหลาน

นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย กล่าวถึง ดันสว่างอุ้วางแผนจะให้ลูกชายกลางวันเรียนหนังสือที่โรงเรียน หลังเลิกเรียนแล้วไปเรียนภาษาจีนในตอนเย็น และตัวเองสอนลูกชายใช้ลูกคิด

ทำบุญซี ขายของ รอดถึงโตขึ้นจะได้คุมงานได้ แต่เวงคิมไม่ยอมเข้าใจ ตอนที่หมยเอ็งไต้คำพูดเหล่านี้ หมยเอ็งก็เข้าข้างลูกชายไปด้วยเพราะไม่ยอมให้ลูกลำบาก ดังตัวอย่าง

“เวงคิมเล็กอยู่ ปล่อยให้ไปก่อนสักปีสองปีเถอะนะ”

“ไม่ได้เด็ดขาด” ลูกไม่ยอม

“แต่แกยังเด็กเกินไปอยู่นั่นเอง อายุเท่าไร สิบขวบเท่านั้นจะให้รู้อะไรมากมาย”

(จดหมายจากเมืองไทย. 2512 : 335-336)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าเรื่องการเรียนรู้การสอนของลูกหลานคนไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่เป็นคุณพ่อจัดการ คุณแม่จะรับผิดชอบงานในครอบครัว คนไทยเชื้อสายจีนที่มีฐานะเป็นแม่มักจะใจอ่อน ไม่อยากเห็นลูกหลานใช้ชีวิตลำบากตั้งแต่เด็กๆ และต้องเรียนหนังสือหนักโดยไม่มีเวลาเล่นให้สนุก ดังนั้น ในฐานะแม่ซึ่งแสดงความรักต่อลูกนั้น แม่จะไม่ค่อยเข้มงวดกับลูกมากเท่าพ่อ และจะแสดงความรักอย่างอ่อนโยนกับลูกมากกว่าพ่อ เมื่อเห็นลูกถูกพ่อเข้มงวดเกินไป แม่ก็จะเข้าข้างและปกป้องลูกจากความเข้มงวดของพ่อ

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร กล่าวถึงนิยม ภรรยาคนที่สองของเหลียงรักลูกหลานทุกคนในครอบครัว เขาไม่คิดว่าว่ากล่าวใคร และชอบซื้อของให้เด็กๆ กิน ซึ่งทำให้ลูกหลานทุกคนล้วนชอบนิยม ดังตัวอย่าง

“ย่าคนที่สองคือย่านิยม ซึ่งเป็นย่าแท้ๆของฉัน แต่พวกชั้นหลานมักจะเรียกกันว่า “ย่ากลาง” หรือ “ย่าใจดี” ตามนิสัยใจคอที่อารมณ์ดีเยือกเย็น ไม่ค่อยดุค้ำว่ากล่าวใคร หน้าที่ยังมีขนมหรือของเล่นไว้แจกพวกเด็กๆ เสมอ

(ลอดลายมังกร. 2554 : 8)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะแม่มีบทบาทหน้าที่ที่แสดงความรักแก่ลูกหลานด้วยวิธีแสดงความอบอุ่น ทำให้ลูกหลานเติบโตโดยไม่มี ความกดดันภายใต้ผู้ใหญ่ และให้ชีวิตลูกหลานมีความสุขในครอบครัว

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่า ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน คุณแม่แสดงความรักต่อลูกหลานคือ การทะนุถนอมลูกหลานและตามใจลูกหลาน อยากให้ลูกหลานใช้ชีวิตอย่างมีความสุข และมีหน้าที่สั่งสอนลูกหลานเรื่องคุณธรรมที่ใช้ในชีวิตประจำวันโดยทั้ๆ ไป ไม่ได้เน้นคุณธรรมเรื่องงานเพียงอย่างเดียว

4.2.13 การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร เหลียง คือพาดิษย์มีภรรยา 3 คน ภรรยาคนที่ 2 ชื่อนิยม นิยมเป็นคนใจดีและรักลูกหลานเท่ากัน ไม่ค่อยดุค้ำว่ากล่าวใครและชอบทำบุญอย่างสม่ำเสมอ

การปฏิบัติตัวเป็นคนดีของเนียม จึงเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลานดังตัวอย่าง

ย่าคนที่สองคือย่าเนียม ซึ่งเป็นย่าแท้ๆของฉัน แต่พวกชั้นหลานมักจะเรียกกันว่า “ย่ากลาง” หรือ “ย่าใจดี” ตามนิสัยใจคอที่อารมณ์ดีเยือกเย็น ไม่ค่อยดุค้ำว่ากล่าวใคร หน้าซำยังมียมนหรือของเล่นไว้แจกพวกเด็ก ๆ เสมอ แต่ฉันชอบที่จะเรียกว่าย่าเนียมมากกว่าชื่ออื่น..

(ลอคลายมังกร. 2554 : 8)

ย่าจะอุ้มเราทีละคน จับมือเล็กๆ ของเรากุมค้ำมัพพี... เมื่อใส่บาตรแล้ว ย่าก็จะบอกให้เรานั่งลงกราบกับพื้น และอธิษฐานขอพรให้เรียนหนังสือเก่ง ๆ อย่าเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นลูกที่ดีของพ่อของแม่

(ลอคลายมังกร. 2554 : 149)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลลูกหลานผ่านความรักอย่างจริงจัง โดยเฉพาะเรื่องเล็ก ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างในตัวอย่างว่า “ไม่ค่อยดุค้ำว่ากล่าวใคร หน้าซำยังมียมนหรือของเล่นไว้แจกพวกเด็ก ๆ เสมอ” ทำให้ลูกหลานได้รับความอบอุ่นจากสมาชิกในครอบครัวบ้าง ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะแม่จึงเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนในทุกด้าน

นวนิยายเรื่อง หัวใจรักเกรตรีโฟน กล่าวถึงเรื่องราวของคนไทยเชื้อสายจีนที่เพิ่งมาเมืองไทย ในตอนแรก พวกเขาทั้งผู้หญิงและผู้ชายจึงต้องขยันทำงานเพื่อเก็บเงินมาเลี้ยงครอบครัว ภรรยาคนที่ 2 แม่ของทศพรก็เคยทำงานหนักคือ การส่งซีอิ๊วและน้ำแข็งจัดตัวอย่าง

โหย สมัยก่อนนะลำบากจะตาย ส่งซีอิ๊วส่งน้ำแข็ง ซีอิ๊วกับเต้าเจี้ยวก็หมักเองนะ หมักแล้วตักใส่ขวดออกมาวางขาย มีคนสั่งเราก็จักรยานไปส่ง ส่งตามเหล่าแถวราชวงศ์ ทรงวาด เลือปากกับร้านชำในตลาดเก่า ตอนหน้าหนาวตากผักแห้ง หมูรมควัน อร่อยจะตายไป เคี้ยวเนื้อซีอิ๊วเขากินไม่อร่อย ต้องตำรากวางตุ้งจิ้งของดี

(หัวใจรักเกรตรีโฟน. 2546 : 55)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนเพิ่งเข้าสู่ถึงเมืองไทย ถ้าไม่มีความรู้ติดตัวมาก มักจะทำงานเป็นกุลี ไม่ว่าผู้ชายหรือว่าผู้หญิงถ้าเป็นผู้หญิงทำงานหนักๆ ไม่ได้ ก็ทำอาชีพส่งของ ช่วงแรกที่ประเทศไทยครอบครัวนี้ยากจนมาก จนถึงตอนนี้มีโรงงานผลิตน้ำตาลอันดับแรกในประเทศไทย คุณแม่เล่าเรื่องประวัติศาสตร์ของตนเองให้ลูกหลานฟังเพื่อเตือนให้ลูกหลานอย่าลืมความลำบากที่ผ่านมา และแสดงตัวอย่างการเป็นแบบอย่างที่ดีของตนเองให้ลูกหลานเห็น

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่า ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน คุณแม่ที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลานล้วนผ่านนิสัยและพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ในครอบครัวผู้หญิงดูแลงานบ้าน นิสัยอ่อนโยน เชื่อฟังคำพูดของสามีกับผู้ใหญ่ และทำ ความเข้าใจความเหนื่อยของสามีและลูกหลาน ถ้ามีความสามารถก็ช่วยทำงานเล็กๆ น้อยๆ เพื่อแบ่งปันภาระงานของสามีนิดหน่อยและเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวได้ใช้ในชีวิตประจำวัน

4.2.2 ในฐานะที่เป็นลูกสาว

สมัยก่อนคนจีนนิยมสร้างครอบครัวใหญ่โตและอยากได้ลูกหลานจำนวนมาก คนจีนอพยพมาใช้ชีวิตที่เมืองไทยได้นำค่านิยมของคนจีนมาด้วย ก็คือ การให้ความสำคัญกับลูกชายมากกว่าลูกสาว เพราะมีความเชื่อว่า ผู้ชายเป็นตัวแทนของอำนาจ พลัง ความสามารถในหลากหลายด้าน การเรียน ความรู้ ความเป็นผู้นำ และผู้ชายจะได้ช่วยสืบทอดตระกูลต่อไปเรื่อย ๆ แต่ผู้หญิงเพียงแค่ดูแลงานบ้านและเลี้ยงลูกหลาน พอโตเป็นสาวก็ต้องแต่งงานออกไปนอกบ้าน แม้ความสำคัญของลูกสาวจะน้อยกว่าลูกชาย แต่ในลูกหลานรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 บทบาทหน้าที่ของผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกสาวก็มีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.2.1 ความกตัญญูต่อพ่อแม่

นวนิยายเรื่อง แก๊งดีตระกูลช่ง กล่าวถึงตอนเจ้าพ่อมังกรทองป่วยรักษาที่โรคมะเร็งที่บ้านลูกสาวคนโตของเจ้าพ่อมังกรทอง มัจฉริยะต้องตอบแทนบุญคุณพ่อด้วยการดูแลบริษัทรักษาพ่อ และยังแบ่งเวลามาพาพ่อไปในที่ที่พ่อต้องการไปด้วย ดังตัวอย่าง

มัจฉริยะชนหน้าบดักของบิดา ที่มีพำคำขอบคุณสวรรค์ออกมาเบาๆ คีละ
พรุ่งนี้ก่อนจะหยุดงานวันหนึ่ง หยุดงานเพื่อพาป้าไปบ้านแซ่ช่งด้วย
ตัวเอง

(แก๊งดีตระกูลช่ง. 2548 : 386)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ด้วยการช่วยพ่อดูแลบริษัทรักษาพ่อไปรักษาโรคด้วยตัวเอง ทำให้พ่อสบายใจที่มีคนดูแลงานแทนตอนที่พ่อป่วย นอกจากดูแลงานแล้ว ลูกสาวยังดูแลสุขภาพพ่อไปพร้อมๆ กันด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกสาว ซึ่งแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ได้ไม่แพ้ลูกชายเช่นเดียวกัน

นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย กล่าวถึงเม่งจู ลูกสาวสุดท้อง ซึ่งฝันสรวงอุทิศหวังมากในตอนที่ยังเด็กมาในตอนแรก เขาฝันที่เม่งจูเป็นผู้หญิงและยังทำให้แม่ของเม่งจูไม่อาจมีลูกได้อีกต่อไป แต่เม่งจูเป็นคนนิสัยดี เป็นลูกที่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่มากที่สุด ตั้งแต่เด็กๆ รู้เรื่อง

ช่วยพ่อแม่ทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ถึงเทศกาลจะเอาเงินที่เก็บซื้อของขวัญให้สมาชิกครอบครัว
ดั่งตัวอย่าง

เม่งจูนินิสัยแปลก ๆ อีกอย่าง ดู ๆ ก็คล้ายกับแกเป็นคนช่างประจบ
วันตรุษจีนแกมักจะมีของขวัญให้พ่อแม่และพี่ ๆ เสมอ สำหรับลูกแกจะซื้อ
สมุดบัญชีมาห่อปกสวยงามให้ บางทีก็เป็นขนมอร่อย ๆ ส่วนหมูยอแฉ่ำแกมัก
ซื้อพวกขนมหวาน ๆ มาฝาก

(จดหมายจากเมืองไทย. 2512 :361)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกสาวที่แสดงความกตัญญูต่อ
พ่อแม่ตั้งแต่เด็ก ๆ ไม่ว่าจะเป็นช่วยทำงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ ในครอบครัวหรือซื้อของขวัญให้พ่อแม่ก็
ตาม เรื่องเหล่านี้ล้วนเป็นวิธีหนึ่งของผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกสาวที่แสดงความกตัญญูต่อ
พ่อแม่ ซึ่งทำให้พ่อแม่ชื่นใจในการแสดงความกตัญญูของลูกสาว ที่ในตอนเกิดมาครั้งแรกนั้นพ่อแม่
ต้องผิดหวังที่ได้ลูกสาวก็ตาม

นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย กล่าวถึง พ่อถึงเม่งจูนินิน เม่งจูนินแต่งงานกับคนไทยที่
อาชีพครู ค้นสว่างอยู่ไม่พอใจจึงไม่ไปงานแต่งงานลูกสาวและไม่ส่งของขวัญไปให้ แต่พ่อค้นสว่างอยู่
ย้ายไปอยู่ฝั่งธนบุรีก็มีแต่เม่งจูนินที่ยังมาช่วยดูแลพ่ออยู่อย่างสม่ำเสมอ ดั่งตัวอย่าง

ตั้งแต่ลูกมาอยู่ที่นี้หากคนมาเยี่ยมเยียนยากเต็มที่ นั้นแหละเขาแต่งงานเต็มมือ
งานค้าขายใช้ว่าจะค่อยว่างอยู่เมื่อไหร่ เม่งจูนินเสาร์วันเสาร์มาดูแลความ
สะอาดให้ ช่วยกวาดบ้านถูบ้าน ซักเสื้อผ้าที่ลูกทิ้ง ๆ เอาไว้ไม่ค่อยได้ซัก
ทำอาหารชนิดที่ค้างกินได้เอาไว้ให้สองสามอย่าง

(จดหมายจากเมืองไทย. 2512 :594)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกสาวที่กตัญญู แม้พ่อจะโกรธก็ยัง
ตามไปดูแลพ่อ ไม่ว่าจะอยู่ห่างไกลกันแค่ไหน ก็ยังทำหน้าที่ที่สำคัญในฐานะลูกสาวก็คือดูแล
งานบ้านของครอบครัวเท่าที่ลูกสาวจะแบ่งเวลาไปช่วยพ่อได้ เช่น ช่วยทำความสะอาดห้อง
ซักเสื้อผ้าของพ่อแม่ และทำอาหารต่างๆ ให้พ่อแม่กิน ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนจึงแสดงบทบาทและ
หน้าที่ในฐานะลูกสาวของคนไทยเชื้อสายจีนได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด

นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย กล่าวถึงฮั่วก๊วยจาก โรงงานมาถึงบ้านพร้อมด้วยของกินเต็ม
สองมือ เมื่อฮั่วก๊วยถึงบ้านลูกๆ ทุกคนก็เริ่มแสดงความกตัญญูให้คุณพ่อ ดั่งตัวอย่าง

ฮั่วก๊วยลูกคนเล็ก ฮั่วมิ่งขึ้นมาไว้บนตัก เด็กๆ บ้างเอาน้ำมาให้ฮั่ว บ้างเอาขนม
มาวาง เอาอกเอาใจฮั่ว บ้างบีบนวด

หงส์เอาถุงกับข้าวไปรี้อของออกมา “ปาจำเมื่อมัยจะ เมื่อที่ไหนบ้างลูก
จะนวดให้”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 100)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกสาวได้แสดงความกตัญญูต่อ
พ่อแม่โดยใช้วิธีการที่แตกต่างจากผู้ชายไทยเชื้อสายจีน ลูกสาวแสดงความกตัญญูด้วยดูแล
ปรนนิบัติพ่อ เอาใจใส่พ่อ และเข้าใจในความเหนื่อยของพ่อซึ่งเกิดจากการทำงาน ลูกสาวจะเอาใจ
พ่อด้วยการแสดงพฤติกรรมการดูแลพ่อ เช่น เอาน้ำ และขนมให้พ่อแม่กิน นวดให้พ่อแม่ เป็นต้น
ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ของลูกสาวก็ทำให้พ่อแม่ชื่นใจได้เหมือนกัน

นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย ตอนหงส์อายุ 18 ปี ฮั่วอยากให้ลูกสาวคนโตแต่งงานกับผู้ชาย
ที่มีฐานะร่ำรวยหงส์ไม่รู้จักและไม่ได้อักรักผู้ชายคนนั้น แต่เพื่อแสดงความกตัญญูต่อพ่อหงส์จึง
แต่งงานตามที่พ่อสั่งให้ดังตัวอย่าง

หัวใจของหงส์เต็มแรง ถึงแม้ว่าหล่อนจะไม่เคยคิดมาก่อนในเรื่องของ
ความรักก็ตาม แต่้วยได้เปลี่ยนแปลงไป หงส์รู้ว่าชีวิตของหล่อนจะต้อง
เปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ และสิ่งที่หงส์ต้องการคือนำเอาความสุขมา
สู่ฮั่ว

(ดงดอกเหมย. 2544 : 255)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า สำหรับผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนถือว่า วิธีการที่แสดงความกตัญญูที่
สำคัญที่สุดก็คือ เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด หงส์ในฐานะลูกสาวที่
ต้องการแสดงความกตัญญูต่อพ่อ ได้นึกถึงความสุขของพ่อที่เลี้ยงดูลูกสาวที่ 7 คนมาโดยลำพัง พ่อ
ต้องทุ่มเททั้งแรงกายและแรงใจในการเลี้ยงดูลูก หงส์จึงยอมแต่งงานตามที่พ่อต้องการ ซึ่งเป็นความ
กตัญญูที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติมาแต่โบราณว่า ลูกสาวต้องยอมแต่งงานตามที่พ่อแม่ต้องการจึงจะ
ได้ชื่อว่าลูกกตัญญู

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีคำพูดว่า คุณธรรมร้อยประการ
ความกตัญญูอยู่อันดับหนึ่ง ดังนั้น นินครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกสาวที่ดีต้อง
เป็นคนเรียบร้อย เคารพผู้ใหญ่ รู้จักเรื่องกตัญญู ไม่เถียงกับพ่อแม่ และเชื่อฟังคำพูดของผู้ใหญ่

4.1.2.2 ความรักต่อพี่น้อง

ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน ถ้ามีลูกสาวจำนวนมาก ลูกสาวทุกคนก็จะดูแลกัน
โดยลูกสาวคนโตจะมีบทบาทหน้าที่เหมือนแม่ คือ ให้ความอบอุ่นและช่วยแม่ดูแลน้อง ๆ ไม่ว่าจะ
เป็นลูกสาวแม่เดียวกันหรือคนละแม่ก็ตาม

4.1.2.2.1 พี่น้องพ่อแม่เดียวกัน

นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย กล่าวถึงหลังจากคลอดลูกสาว 7 คน ภรรยาของฮั่วไต้ป่วยและเสียชีวิตไป ฮั่วไต้ไม่ได้แต่งงานใหม่อีก โหมเป็นเพื่อนสนิทของครอบครัวนี้ และช่วยดูแลลูกๆ ของฮั่วไต้ด้วย โหมสั่งสอนลูกสาวคนโตของฮั่วไต้ให้ทำหน้าที่ดูแลน้องแทนแม่ ดังตัวอย่าง

“เอาละ...ถ้าอาบน้ำกินข้าวเรียบร้อยแล้ว น้ำจะพากลับบ้าน ถึงบ้านก็ขึ้น
เล่าเต็งนอน หงส์...หนูเป็นที่ใหญ่ ชรรมนิยมจีนถือว่าหนูเป็นแม่ หนูต้อง
ดูแลน้อง ๆ ให้เหมือนกับตอนที่มาอยู่อีก ต้องป้อนข้าว อาบน้ำ ต้องห่ม
ผ้าให้น้องเวลานอน”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 87)

จากตัวอย่างข้างบนจะเห็นได้ว่าธรรมเนียมคนไทยเชื้อสายจีนสืบทอดจากคนจีน ซึ่งถือว่าพี่ใหญ่ต้องดูแลน้อง โดยเฉพาะเมื่อแม่เสียชีวิตไปแล้ว พี่สาวก็ต้องทำหน้าที่แทนคุณแม่ ให้ความอบอุ่นแก่น้องๆ จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนปลูกฝังเรื่องความรักต่อพี่น้องให้ลูกสาวตั้งแต่ตอนเด็กลูกสาวคนโตต้องเหมือนคุณแม่ดูแลน้องๆ ให้ความรักและความอบอุ่นแก่น้องๆ

นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย พี่น้องๆ เริ่มโตขึ้นก็ย่อมทะเลาะกันบ้างเป็นธรรมดา เช่นตอนที่น้องๆ แย่งหิวกันใช้ หงส์ได้สั่งสอนน้องๆ ดังตัวอย่าง

ฮั่วเข้ามาพอดี หงส์วิ่งขึ้นมาบนเล่าเต็งพร้อมๆ กับฮั่ว มียังถือตะหลิว หงส์
กำลังหุงหาอาหาร เป็นหน้าที่ของพี่สาวคนโต หงส์ส่งเสียงตวาดน้อง ๆ
“หยุดนะ...ไม่มีของใครทั้งนั้น เอามา...ของจีนนี่เป็นของมามา ต้องแบ่ง
กันใช้ เพราะมันเป็นของพวกเราทุกคน”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 106)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะพ่อแม่เดียวกัน พี่สาวจะแสดงความรักต่อน้องๆ ด้วยวิธีการสั่งสอนน้องให้รักใคร่ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ครอบครัวสงบและมีความสุขทุกคนในครอบครัวใหญ่ จึงเป็นบทบาทหน้าที่ของลูกสาวคนโตในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน

4.1.2.2.2 พี่น้องคนละแม่

นวนิยายเรื่อง แก๊งค์ตระกูลซ่ง กล่าวถึงครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน เจ้าสาวใหญ่มีภรรยาสองคน ภรรยาแต่ละคนเพียงมีลูกสาวคนละ 1 คน คือ มัญจรีและมนสิชา ทั้งสองคนเป็นพี่น้องคนละแม่ แต่พี่สาวมัญจรีรักน้องสาวมนสิชาอย่างทะนุถนอม ทั้งสองคนอยู่ด้วยกันตลอด เมื่อเจ้าสาวใหญ่ป่วยหนัก คุณนายที่ 2 กลัวตัวเองกับลูกสาวจะไม่มีฐานะในบ้าน แต่ลูกสาวได้รับความรัก

จากคุณพ่อกับอาเจี๊ยะตั้งแต่เด็ก ๆ จึงไม่มีความขัดแย้งกับสมาชิกครอบครัวดังตัวอย่าง

คุณนายหงษ์ร้องไห้ออกมาเบา ๆ มนสิชาใจอ่อนโยน หล่อนเข้าไปโอบกอดแม่ ปล่อยให้โอบล้อมอย่างเห็นใจสุดซึ่ง "ม้าคะ ม้าคิดมากไปเองนะคะ ไม่มีใครเขาคิดอย่างนั้นกันหรอก เขายอมรับเราเป็นสมาชิกบ้านมังกรทอง ม้าใหญ่ก็มีน้ำใจกับพวกเรา เจ้หมั่งหลีกก็ปฏิบัติกับหนูดีเสมอต้นเสมอปลาย แต่ไหนแต่ไรมาแล้ว"

(แก๊งตีตระกูลซ่ง. 2548 : 231)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน พี่สาวน้องสาวที่เป็นคนละแม่ก็สามารถรักกัน ใช้ชีวิตร่วมกันได้เช่น ในครอบครัวมังกรทองมีเพียงลูก 2 คนและล้วนเป็นผู้หญิง ทั้งสองคนใช้ชีวิตร่วมกันตั้งแต่เด็ก ซึ่งทำให้ทั้งสองคนเหมือนพี่น้องแท้ เพราะพี่น้องสองคนไว้ใจกัน พี่น้องในฐานะลูกสาวคนละแม่แสดงความรักต่อกันคือ ดูแลกันและไว้ใจกัน

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่า ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน พี่สาวน้องสาวที่เป็นพ่อแม่เดียวกัน ลูกคนโตแสดงความรักต่อน้องโดยใช้วิธีดูแลน้องๆ เหมือนแม่ และพยายามทำตัวเป็นแบบอย่างของน้อง โดยความคิดและพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อเนื่องกัน ส่วนพี่สาวน้องสาวที่เป็นคนละแม่จะแสดงความรักต่อกัน โดยการดูแลกันและไว้ใจกัน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นเรื่องอะไรก็ไว้ใจซึ่งกันและกัน

4.1.2.3 ความรับผิดชอบงานของครอบครัว

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร เหลียงได้ภรรยาคนที่สองชื่อ เนียมซึ่งเนียมเป็นคนจีนที่เกิดในเมืองไทยและมีอายุน้อยกว่าเหลียงเกือบรอบหนึ่งสองคน ไม่ได้แต่งงานกันเพราะความรัก แต่เป็นเพราะเหลียงต้องการซื้อที่ดินเพื่อสร้างธุรกิจใหม่ เนื่องจากเหลียงถือใบชาต่างด้าวไม่มีสิทธิ์ซื้อที่ดิน จึงคิดจะแต่งงานกับผู้หญิงไทยเพื่อซื้อที่ดิน ตอนช่วงนั้นเนียมยังไม่เคยคิดเรื่องแต่งงานและเนียมก็มีคนรักอยู่แล้ว แต่เนื่องจากเนียมไม่กล้าเข้าใจพ่อแม่จึงยอมแต่งงานกับเหลียงดังตัวอย่าง

แม่จะมีว่าที่เจ้าสาวมาให้เลือกหลายราย แต่ปู' ก็ตัดสินใจเลือกย่าเนียมเป็นเจ้าสาวตัวจริง ปู' แต่งงานกับย่าเนียมเมื่อปู' อายุได้ 29 หลังจากมาอยู่เมืองไทยได้ 10 ปี และตอนนั้นย่าเนียมอายุ 18 เพิ่งเรียนจบ ม.8 ออกมาอยู่บ้าน ได้ปีเดียว ปู' เล่าว่าที่ปู' เลือกย่าเนียมก็เพราะเป็นคนเดียวที่ไม่ได้ต้องการแต่งงานกับปู'

ย่าเนียมเล่าว่าไม่เคยนึกมาก่อนว่า ชาตินี้จะต้องมาแต่งงานกับคนจีนตั้งแต่ที่แก่กว่ากันเกือบรอบ ใจจริงย่าเนียมยังอยากจะเรียนต่อในมหาวิทยาลัย

อย่างเพื่อนๆ รุ่นเดียวกัน

(ลอคลายมังกร. 2554 : 15)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้หญิงในฐานะลูกสาวที่มีความรับผิดชอบงานของครอบครัวด้วยวิธีปฏิบัติตามคำสั่งของพ่อแม่ เช่น ในนวนิยายเรื่อง ลอคลายมังกรพ่อแม่ของเนียนมีความหวังให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองครอบครัวใกล้ชิดมากขึ้น จึงสั่งให้ลูกสาวแต่งงานกับเหลียง แม้เนียนจะไม่เห็นด้วยกับความคิดของพ่อแม่ที่กำหนดเรื่องการแต่งงานให้ลูกแต่ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกสาวมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบงานของครอบครัว จึงยอมเสียสละความสุขของตนและแต่งงานตามความหวังของพ่อแม่

นวนิยายเรื่อง ลอคลายมังกร กล่าวถึงนางพญา ลูกสาวคนเล็กของเหลียง สื่อพาณิชย์ เขายอมแต่งงานกับคนที่พ่อเลือกให้ เนื่องจากเหลียงต้องการผูกสายสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ระดับสูงของบ้านเมืองเพื่อเป็นที่พึ่งพาสุดท้ายนางพญาได้ทำตามคำสั่งของพ่อแต่งงานกับคนที่ตนเองไม่ได้รักดังตัวอย่าง

เบื้องหลังของเรื่องนี้เป็นที่ปกปิดกันให้แซดว่า เป็นเพราะปู่' ต้องการผูกสายสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ระดับสูงของบ้านเมืองโดยผ่านทางลูกสาวคนเล็ก แม้ว่า เป็นเรื่องยากที่จะเชื่อว่าคนอย่างนางพญาจะยอมให้ปู่' จับคู่ให้ง่ายๆ แต่สิ่งที่ มีน้ำหนักพอเชื่อถือได้ก็คือ การที่ปู่' ชอบเอาตัวเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองมาตั้งแต่วัยหนุ่มประการหนึ่ง และความกตัญญูรู้คุณต่อบรรพบุรุษของชาวจีนที่ฝังรากลึกลงไปจิตใจของลูกประการหนึ่ง อาจเป็นแรงผลักดันให้อานงพญาทำในสิ่งที่ใครๆ คาดไม่ถึง

(ลอคลายมังกร. 2554 : 269)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน เรื่องการแต่งงานเพื่อผูกสายสัมพันธ์กันเป็นเรื่องที่เกิดอยู่บ่อย ๆ ดังนั้น บทบาทและหน้าที่ของผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกสาวก็คือ การแสดงความรับผิดชอบงานของครอบครัว ด้วยวิธีการแต่งงานกับคนอื่นตามพ่อแม่จัดให้เพื่อผลประโยชน์ของครอบครัวใหญ่ ถึงแม้นางพญาจะเป็นผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนรุ่นที่ 2 ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักไม่ทำตามที่พ่อแม่ต้องการแล้ว โดยเฉพาะเรื่องการแต่งงาน แต่ก็ยังมีผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนรุ่นที่ 2 ที่ยังยอมทำตามที่พ่อแม่ต้องการ เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อครอบครัวโดยการแต่งงานตามที่พ่อแม่สั่งก็คือการเอื้อให้การทำงานของครอบครัวประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้นนั่นเอง

จากวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่า ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะลูกสาวไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบเรื่องงานและกิจกรรมของครอบครัว แต่ต้องรับผิดชอบต่องานของครอบครัวด้านฐานะและผลประโยชน์ของครอบครัวใหญ่

4.2.3 ในฐานะที่เป็นภรรยา

สำหรับครอบครัวใหญ่ ผู้หญิงในฐานะที่เป็นภรรยาจึงต้องเข้าใจและเห็นใจในความเหน็ดเหนื่อยของสามี ถ้าหากเป็นภรรยาที่ดีควรจะให้ความรักแก่ลูกทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และควรช่วยสร้างความสามัคคีระหว่างสมาชิกในครอบครัวมิฉะนั้น ครอบครัวจะไม่มีวันสงบสุข

4.2.3.1 ตำแหน่งของภรรยาในครอบครัว

ตำแหน่งของภรรยาในครอบครัวใหญ่จะแบ่งเป็น 3 แบบ คือ ภรรยาคนเดียว ภรรยาคนที่ 1 และภรรยาคนที่ 2-4 ดังละเอียดต่อไปนี้

4.2.3.1.1 ภรรยาคนเดียว

นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย กล่าวถึงฮั่วปิ่นลูกกำพร้าและทำงานที่ท่าเรือ เหมยเป็นลูกสาวเศรษฐีซึ่งต้องแต่งงานกับพวกสกุลเจาเมืองกวางโจว สุดท้ายเหมยยินยอมหนีมาถึงประเทศไทยกับฮั่วเพื่อใช้ชีวิตใหม่หลังจากทั้งสองอพยพมาถึงเมืองไทยแล้วเหมยทำหน้าที่ดูแลลูกในบ้านฮั่วออกไปทำมาหากิน พอถึงเวลาเลิกงานก็รีบกลับบ้านช่วยเหมยดูแลลูกที่ 7 คน ดังต่อไปนี้

เหมยกำลังหุงข้าวทำอาหาร ลูกเล็กๆ วิ่งไล่เลี่ยกันเล่นกันอยู่รอบๆ ตัวเหมย
...แสนเดินเข้ามา เมื่อแบกข้าวกระสอบสุดท้ายขึ้นยู่้งเรียบร้อยแล้ว ฮั่วกำลังนั่ง
คิดบัญชีเพื่อจ่ายค่าแรงคนงาน

"เฮ้ย..เฮ้ยนี่เจอกันที่ร้านเหล่านะ ไวย ฮั่ว"

"ไม่ได้หรอก"

ฮั่วสายหน้า "ฮั่วต้องรีบกลับไปช่วยเหมยเลี้ยงลูก"

(ดงดอกเหมย. 2544 : 69)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ตำแหน่งของเหมยในครอบครัวฮั่วถือเป็นตำแหน่งสูง เนื่องจากฮั่วกับเหมยมีความรัก และเหมยยอมหนีจากบ้านเกิดตามฮั่วมาถึงแผ่นดินใหม่ นอกจากนี้ เหมยยังคลอลูกสาว 7 คนแก่วงศ์ตระกูลของครอบครัวฮั่ว ทำให้ฮั่วรับผิดชอบต่อภรรยาด้วยความจริงจัง กลางวันฮั่วไปทำมาหากิน กลางคืนกลับบ้านช่วยดูแลลูกซึ่งทำตัวเป็นสามีที่ดี

นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย กล่าวถึง ต้นสว่างผู้ตั้งโรงงานทำขนมจับอับได้ความช่วยเหลือจากภรรยา เมื่อหมุยเอ็งอยากซื้อรถยนต์ตามกระแสสมัยใหม่ ต้นสว่างไม่เห็นด้วยเขารู้สึกรถยนต์ราคาแพงและไม่มีประโยชน์ต่องานด้วย แต่หมุยเอ็งไม่เชื่อฟังคำพูดของต้นสว่างผู้

สำหรับเรื่องนี้ โดยสองคนสื่อสารกันดังต่อไปนี้

“ฉันคิดว่าฉันมีสิทธิที่จะใช้เงินของฉันบ้าง เงินที่พ่อฉันให้เป็นมรดก ฉันจะซื้อด้วยเงินของตนเอง”

“เดี๋ยวนี้มีเงินของฉันของเธอแล้วหรือ หมูยเอ็ง”

“เธอไม่ยอมซื้อของที่ฉันต้องการนี่นา ฉันต้องการรถยนต์ เธอออกจะบังคับฉันมากไปแล้ว อย่าลืมว่าฉันมีสิทธิที่จะต้องการอะไรก็ได้เหมือนกัน และฉันมีสิทธิในเงินนั้นด้วย”

“ตามใจ ตามใจ อยากรู้สวรรค์อะไรก็จัดการกันเอาเอง”

(จดหมายจากเมืองไทย. 2512 : 313)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ตำแหน่งของหมูยเอ็งมีอำนาจตัดสินใจเรื่องสำคัญในครอบครัว เนื่องจากหมูยเอ็งเป็นลูกสาวเจ้าสัวและลงทุนช่วยครอบครัวขายกิจการ ดังนั้น เมื่อเวลาหมูยเอ็งอยากใช้เงินซื้อของจึงมีสิทธิปรึกษากับสามี ดังนั้น ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะภรรยาคนเดียวจะมีอำนาจ มีสิทธิ มีเสียงในครอบครัวมากที่สุด โดยเฉพาะภรรยาที่มีมรดกติดตัวมาก็ยังมีอำนาจมากขึ้นด้วย

4.2.3.12 ภรรยาคนที่ 1

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร กล่าวถึงเหลียงได้แต่งงานครั้งแรกที่เมืองจินับเหมยหลังเมื่อเหลียงอายุ 16 ซึ่งทั้งสองคนแต่งงานโดยไม่เคยได้รู้จักกันมาก่อนคือแต่งงานตามคำสั่งของพ่อแม่ ทั้งสองฝ่ายเหลียงกับเหมยหลังได้อยู่ด้วยกันเพียงแค่สองปีครึ่ง เหลียงก็เดินทางมาเมืองไทยเพื่อหาเงินทองตามเป้าหมายที่วางไว้ หลังจากเหลียงตั้งฐานะมั่นคงที่เมืองไทยได้แล้ว เหลียงก็รับครอบครัวย้ายมาใช้ชีวิตที่เมืองไทยด้วยกัน ดังตัวอย่าง

ปูมีย่าสามคน คนแรกคือย่าเหมยหลัง หรือที่พวกเด็กๆ ชอบเรียกกันว่า “ย่าใหญ่” หรือ “ย่าชั้นสาม” เพราะแกมีห้องพักอยู่ชั้นสามของตัวตึก ซึ่งถือเป็นเขตหวงห้าม ไม่มีใครกล้าล่วงล้ำเข้าไป... ปกติย่าใหญ่มักจะไม่ค่อยลงมาจากตึกชั้นสาม แต่เมื่อใดที่เกลากเกียะแกรๆ ลงบันไดมา พวกเด็กๆ ที่กำลังวิ่งเล่นส่งเสียงเจี๊วแจ้วกันอย่างสนุกสนานก็จะแตกฮือและเงียบกริบ พวกคนใช้พากันหลบหน้าซ่อนตา แม้แต่พวกผู้ใหญ่เองก็ยังคงคอยเลียงๆ ไม่กล้าเข้าไปใกล้

(ลอดลายมังกร. 2554 : 7-8)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ตำแหน่งของเหมยหลัง คือ เขาได้รับยกย่องสูงในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน ห้องพักของเขาอยู่ชั้นบนสุดในบ้านซึ่งจะไม่ถูกรบกวน และ

เป็นเขตหวงห้าม เมื่อภรรยาคนที่ 1 เหมยหลังลงมาจากห้องพัก ทุก ๆ คนในบ้านต้องพยายามหลีกเลี่ยงสัมผัสโดยตรงกัน จึงแสดงให้เห็นว่า ตำแหน่งของภรรยาคนที่ 1 ได้รับเกียรติสูงจากสมาชิกครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน แต่ไม่มีความรักกับสามี เพียงเพื่อจะเอาใจพ่อแม่ให้สบายอกสบายใจ

นวนิยายเรื่อง มงกุฎดอกส้ม กล่าวถึงเชิงสื่อเกียงแต่งงานกับเม่งฮวย ภรรยาคนแรกซึ่งเป็นเมียที่มาจากเมืองจีน สองคนแต่งงานไม่ใช่เพราะความรัก แต่เชิงสื่อเกียงยกย่องเม่งฮวยเป็นภรรยาอันดับหนึ่งในบ้าน ดังตัวอย่าง

คุณย่าใหญ่ นั้น เจ้าสัวถือว่าให้ความสำคัญเพียงพอแล้ว หล่อนเป็นเมียเมืองจีนผู้ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกันมา ท่านเชิงยกย่องให้เป็นทีหนึ่ง มีอำนาจเหนือคุณนายอื่นๆ เม่งฮวยเป็นใหญ่ในบ้าน มีอำนาจควบคุมความเป็นไปทั้งหลายทั้งหมด

(มงกุฎดอกส้ม. 2538 : 110)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า เม่งฮวยเป็นผู้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับเชิงสื่อเกียงด้วยกันมา เชิงสื่อเกียงยกย่องภรรยาคนแรกให้เป็นทีหนึ่งในบ้าน เม่งฮวยจึงมีอำนาจเหนือภรรยาคนอื่นๆ ซึ่งเขามีอำนาจควบคุมความเป็นไปทั้งหมดในบ้านและได้รับความเคารพจากสมาชิกในครอบครัว จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนไม่ว่าสามีจะมีภรรยาเท่าใด ภรรยาคนที่ 1 ก็จะมีตำแหน่งที่ได้รับความเคารพสูงสุด

4.2.3.12 ภรรยาคนที่ 2-4

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร กล่าวถึงเหลียงได้แต่งงานกับภรรยาที่ 2 ชื่อเนียม ตอนเริ่มต้นทั้งสองคนแต่งงานกันโดยที่ยังไม่ได้รักกัน เหลียงต้องการซื้อที่ดินในเมืองไทยเพื่อสร้างธุรกิจใหม่ ดังนั้นจึงต้องแต่งงานกับคนไทยเชื้อสายจีนเพื่อให้ภรรยาเป็นคนซื้อที่ดิน ส่วนเนียมไม่กล้าขัดใจพ่อแม่ จึงเลิกกับคนรักแล้วมาแต่งงานกับเหลียง แต่เมื่ออยู่กัน ใปนาน ๆ ทั้งเนียมและเหลียงก็เกิดความรักและความผูกพันต่อกันมากกว่าเมียคนอื่นๆ ดังตัวอย่าง

พ่อเล่าว่า เมื่อย่าเนียมต้องออกไปทำงานที่บริษัท อำนาจในการปกครองบ้านจึงเปลี่ยนมาอยู่ในมือของย่าเหมยหลังโดยปริยาย

(ลอดลายมังกร. 2554 : 8)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าภรรยาคนที่ 2 เนียม นอกจากมีความใจดีแล้ว ยังเป็นผู้หญิงที่ฉลาดและมีความสามารถในการทำงาน ดังนั้นเนียมมีอำนาจเหนือภรรยาอื่นๆ ในครอบครัวใหญ่ของเหลียง ถ้าเนียมออกไปทำงานที่บริษัท ก็เปลี่ยนภรรยาคนที่ 1 มาจัดการเรื่องในบ้าน

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่า ตำแหน่งของภรรยาคนเดียวในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน จะได้รับทั้งความรักจากสามีทั้งอำนาจที่จัดการเรื่องงานในครอบครัวคนเดียว ตำแหน่งของภรรยาคนที่ 1 ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน จะได้รับความยกย่องและความเคารพจากสมาชิกในครอบครัว ถ้าภรรยาคนที่ 1 มีความสามารถจัดการเรื่องในบ้านก็ได้มีอำนาจเหนือกว่าภรรยาอื่นจากสามีมอบให้ ตำแหน่งของภรรยาคนที่ 2-4 ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน โดยใช้ชีวิตร่วมกับภรรยาอื่น บางคนได้รับความรักจากสามี บางคนได้แทนอำนาจของภรรยาคนที่ 1 มาจัดการเรื่องในครอบครัวใหญ่

4.2.3.2 หน้าที่ของภรรยาในครอบครัว

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร เหลียงกับภรรยาคนที่ 2 คือเนียมไม่ได้แต่งงานกันเพราะความรัก แต่หลังจากเนียมเป็นภรรยาของเหลียงและมีลูกด้วยกัน 5 คน ทั้งสองคนมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือเพื่อครอบครัวของตนเอง เหลียงพยายามทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว ส่วนเนียมก็กลายเป็นคนที่ดูแลลูกหลานในครอบครัว ตอนที่เหลียงเปิดโรงงานแห่งแรก “นัฏกิจการทอ” เหลียงจะตื่นแต่เช้ามีดทุกวันและทำงานจิปาละทุกอย่างใน โรงงาน ตั้งแต่เช็คเครื่องจักร คুমสต็อก จนถึงวิ่งเดินขายผ้า เนียมก็ช่วยสามีรับผิดชอบด้านบัญชีและทำกับข้าวให้สามี ดังตัวอย่าง

ส่วนย่าเนียมรับผิดชอบด้านบัญชีกับมีหน้าที่สำคัญอีกอย่างคือ หุงข้าว
กระทะใหญ่และทำอาหารเลี้ยงคนงานวันละสองมื้อ แต่ถ้าวันไหนที่งาน
เร่งทำกันจนดึกจนดื่น ย่าเนียมก็มีภาระต้องหุงข้าวต้มอีกรอบ

(ลอดลายมังกร. 2554 : 25)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะภรรยา มีหน้าที่ทำอาหารให้สมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ช่วยสามีงานเล็กๆ น้อยๆ เพื่อให้กำลังใจสามี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีน ในฐานะภรรยาจึงมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในครอบครัว

นวนิยายเรื่อง แก๊งตีระกูดช่ง กล่าวถึงครอบครัวแซ่ช่งดำรงชีวิตที่ถนนเยาวราช บ้านนี้ไม่รู้ รวย ดังนั้น ภรรยา นอกจากดูแลงานบ้านแล้วยังตั้งตารไปช่วยสามีขายข้าวต้มด้วย ดังตัวอย่าง

สองพ่อลูกออกบ้าน ไปช่วยกันจัดแผงร้านขายข้าวต้มเตรียมข้าวของ
สำหรับทำขายในช่วงกลางคืน ส่วนนางกิมเนี้ยยังอยู่เลี้ยงดูลูกๆที่บ้าน ตก
หัวค่ำนางจึงจะออกมาช่วยสามีขาย ฝีมือปรุงข้าวต้มหัวปลาของนางนั้น
เป็นที่รำลือของนักกินทั้งหลายเป็นอย่างดี

(แก๊งตีระกูดช่ง. 2548 : 15)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ในด้านหน้าที่และสถานภาพของภรรยาสำหรับคนไทยเชื้อสายจีน ภรรยา มีหน้าที่หลายอย่างภายในครอบครัว หน้าที่ประการแรกคือ การปรนนิบัติสามีรวมถึงดูแล

งานบ้านนั่นเอง หน้าที่ที่สองก็คือ ช่วยสามีทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความสามารถของตนเอง ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในครอบครัวจึงมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญสำหรับครอบครัวมาก

นวนิยายเรื่อง มงกุฎดอกส้ม กล่าวถึงคุณนายที่ 3 พุดกับคุณนายที่ 4 ว่า ถ้าต้องรักษาตำแหน่งในครอบครัวให้คงทนถาวรนั้นก็ต้องมีลูกให้เจ้าสัวเซซซม ถ้าลูกเป็นเพศชายก็ยิ่งเป็นหลักประกันที่แน่นอน ดังตัวอย่าง

“ฉันหวังศิโยเตือน” คุณนายจีนไม่ถือสา “ถ้าเธอไม่มีลูกให้ตระกูลเซซซม ซึ่นซม อีกไม่นานจะลำบาก ตกกระป๋องเมื่อไรจะเสียใจ เมียเล็กๆ อย่างพวกเราเหมือนกันทุกคน”

(มงกุฎดอกส้ม. 2538 : 83)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ในด้านหน้าที่และสถานภาพของภรรยาภรรยาที่หลายอย่างภายในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน หน้าที่ประการแรกคือ การปรนนิบัติสามีรวมถึงดูแลงานบ้านนั่นเอง หน้าที่ที่สำคัญที่สุดของภรรยา ก็คือ “การมีลูก” นั่นเอง และลูกที่สำคัญก็ต้องเป็นลูกชายด้วย หน้าที่นี้จัดได้ว่าเป็นหน้าที่หลักในการธำรงและสืบต่อสามเป็นครอบครัวไว้

นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย กล่าวถึงหลังจากฮั่วกับเหมยมีลูกแล้ว สองคนก็หวังได้ลูกอีก ทำให้ใหม่ตั้งข้อสงสัยว่าครอบครัวฮั่วมีสมาชิกมากเกินไปจนเลี้ยงไม่ไหว แต่เหมยแทรกขึ้นด้วยรอยยิ้มที่เต็มไปด้วยความหวัง ดังตัวอย่าง

“แล้วจะเลี้ยงไหวหรือ”

“ทำไมจะเลี้ยงไม่ไหว”

เหมยตอบด้วยน้ำเสียงที่เต็มไปด้วยความสุข “เลี้ยงลูกเป็นงานในหน้าที่ของแม่ ส่วนเรื่องทำมาหากินเป็นเรื่องที่พ่อจะต้องไปหามาให้ครอบครัว คนจีนชอบมีครอบครัวเป็นครอบครัวใหญ่ มีลูกมีหลานมีเหลนสืบแซ่กันต่อไป....”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 43-44)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า หน้าที่การแต่งงานของสังคมคนไทยเชื้อสายจีนก็คือสืบทอดวงศ์ตระกูลเหมือนคนจีน การเพิ่มจำนวนสมาชิกในครอบครัวและการสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวและแบ่งหน้าที่สามีกับภรรยาอย่างชัดเจน คุณแม่มีหน้าที่เลี้ยงลูกและเพิ่มสมาชิกเป็นหลักส่วนคุณพ่อคือทำมาหากินให้ครอบครัว ครอบครัวใหญ่สามารถทำให้ครอบครัวเจริญเติบโตและมั่นคงอย่างคึกคัก

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่า ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน ผู้หญิงในฐานะภรรยา สิ่งที่ต้องทำ คือ มีลูกหลานให้แก่ครอบครัวสืบทอดแซ่ เคารพสามี ดูแลงานบ้าน

คุณเลลูกสั่งสอนลูกๆ ให้ทำความดี มีความกตัญญูต่อผู้อาวุโสในบ้าน บางทีก็ช่วยงานของสามีเล็กๆ น้อยๆ เพื่อให้กำลังใจสามี และนับสามีเป็นหัวหน้าในครอบครัว ฟังคำพูดตมการจัดการของสามี

4.2.3.3 การร่วมชีวิตกับภรรยาคนอื่น

ในระบบครอบครัวจีนมีลักษณะบิดาธิปไตย ถือว่าผู้ชายเป็นใหญ่ในครอบครัว ดังนั้น การแสดงออกถึงความยิ่งใหญ่ของเพศชายก็คือ การมีภรยาน้อยนั่นเอง

นวนิยายเรื่อง แก๊งตีตระกูลช่ง ครอบครัวเจ้าพ่อมังกรทองมีภรรยาสองคน ภรรยาที่สอง คุณนายหงษ์เป็นเมียช้อย เขากับเจ้าสัวมีลูกสาวเพียงคนเดียวและยังอายุน้อย หลังจากเจ้าสัวไม่สบาย ครอบครัวนี้เหลือแต่พวกผู้หญิง โดยเฉพาะคุณนายใหญ่จัดการเรื่องในครอบครัวทำให้คุณนายหงษ์ มีความคิดเป็นของตนเอง ดังตัวอย่าง

*ไม่ว่าปาแกจะอยู่หรือตาย ม้าก็จะอยู่ที่นี้ต่อไป หมั่งจู หนุอย่าไปหลง
ลมปากคนพวกนั้นนะ คนพวกนั้นนะปากหวานกันเปรี้ยวกันทั้งนั้นแหละ
เขาบอกว่าเขารักเราแต่เขาก็จ้องจะเจียเราฟัน ไปจากทรัพย์สมบัติของพวกเขา
เขา หนูต้องเชื่อแม่นะ เชื่อแม่คนเดียวเท่านั้น*

(แก๊งตีตระกูลช่ง. 2548 : 232)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่าหนึ่งครอบครัวของคนไทยเชื้อสายจีนมีภรรยา 2 คนหรือตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปภรรยาแรกจะเป็นผู้ที่มีอำนาจมากที่สุดในครอบครัว เนื่องด้วยปัจจัยต่างๆ แล้วภรรยาอื่น ๆ กลายเป็นสมาชิกในครอบครัว ต้องอยู่ภายใต้อำนาจของสามีและภรรยาคนใหญ่ ภรรยาคนอื่น ๆ อาศัยร่วมชีวิตอยู่บ้านเดียวกันมักจะมีการต่อสู้ภายในครอบครัว เพื่อหวังว่าชีวิตตนเองและลูกหลาน จะดีขึ้น

นวนิยายเรื่อง มงกุฎดอกส้ม กล่าวถึงเซงสื่อเกียงมีภรรยา 4 คน โดยภรรยาคนแรกคือ เม่งฮวย เป็นเมียมาจากเมืองจิน เขามีอำนาจและฐานะในครอบครัวเหนือกว่าภรรยาคนอื่น นอกจาก มีลูกให้เจ้าสัว 2 คนแล้ว ยังเป็นเมียร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกันมาตอนที่เจ้าสัวพาภรรยาคนที่ 4 เข้ามา ในห้องพระของเม่งฮวยที่จัดพิเศษเพื่อแนะนำสมาชิกใหม่ให้รู้จักกัน พอคำแก้วเข้าใกล้ชิดทำความ เคารพ สายสร้อยประจำมือเม่งฮวยบังเอิญขาด เม่งฮวยตกใจหมด ปากพึมพำ ๆ ดังตัวอย่าง

“เวรกรรม บาปแท้ ๆ” คำแก้วจะเข้าไปช่วยแต่ถูกผลักให้ถอยห่างเสียง...

เวร...บาป... ดั่งไม้ขาด คุณนายที่หนึ่งไม่แม้แต่เงยหน้าขึ้นมองผู้มาใหม่

(มงกุฎดอกส้ม. 2538 : 11)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนในฐานะภรรยา ซึ่งไม่ชอบให้เจ้าสัวเพิ่ม สมาชิกใหม่ในครอบครัว พวกเขาไม่ยอมรับร่วมชีวิตกับภรรยาคนอื่น เนื่องจากจะมีอีกคนหนึ่งมาแย่ง

สามีกัน แต่ภรรยาทุกคนล้วนทราบดีว่า การร่วมชีวิตกับภรรยาคนอื่นเพื่อให้ครอบครัวสงบและมั่นคงขึ้น

จากวิเคราะห์ตัวอย่างสรุปได้ว่า สังคมคนไทยเชื้อสายจีนในสมัยจารีตมีแบบแผนการดำเนินชีวิตตามแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลจากลัทธิขงจื้อ โดยถือว่าระบบครอบครัวเป็นพื้นฐานหลักของความสัมพันธ์ของคนในสังคมและถือว่าความสัมพันธ์ภายนอกต้องอาศัยความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวเป็นพื้นฐาน ไม่ว่าภรรยาอาจจะไม่ยอมให้สามีแต่งงานกับผู้หญิงอื่น แต่ด้วยเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับพ่อแม่ ลูกหลาน และฐานะ เป็นต้น ภรรยาหลายคนต้องพยายามอดทนและสามัคคีร่วมกันครอบครัวจึงจะพัฒนาให้ดีขึ้นและชีวิตมีความสุขมากขึ้น

